

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí
pod Čerchovem**

Bc. Lenka Altmanová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lenka Altmanová

Provoz a ekonomika

Název práce

Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí pod Čerchovem

Název anglicky

The sources of funding and efficiency of selected investments in Klenčí pod Čerchovem.

Cíle práce

Cílem diplomové práce bude v rámci zvoleného tématu charakterizovat zdroje financování a rozpočet obce a vyhodnotit efektivnost vybraných uskutečněných investic. Výzkum bude zaměřen na městyse Klenčí pod Čerchovem.

Metodika

Bude proveden výběr investic podle zvolených kritérií – význam investice, velikost investičních nákladů. Ekonomická efektivnost investic bude změřena pomocí vhodných statických a dynamických ukazatelů. Zjištěné efekty realizovaných investic budou porovnány s plánovanými hodnotami. Na základě analýzy využitých zdrojů financování budou doporučena opatření pro financování dalších investic obce.

Základní metodou pro získání a následné zpracování informací v praktické části bude především studium příslušných obecních dokumentů – prováděcí studie, projektové dokumentace, vyhodnocení investic.

Doporučený rozsah práce

60 stran

Klíčová slova

obec, financování, rozpočet, investice, dotace, efektivnost, výnosnost, riziko, náklady

Doporučené zdroje informací

- FOTR, Jiří a Ivan SOUČEK. Investiční rozhodování a řízení projektů. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3293-0.
- Ministerstvo financí ČR [online]. (c) 2005-2009 [cit. 2012-11-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/>
- Obec a finance: odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí. Praha: Triáda, spol. s r. o. ISSN 1211-4189.
- OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK A KOL. Veřejný sektor a veřejné finance. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.
- OCHRANA, František. Zadávání, hodnocení a kontrola veřejných zakázek. Praha: Ekopress, 2008. ISBN 978-80-86929-46-0.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 9788024727899.
- SIEBER, Patrik. Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka. MMR, SROP. 2004. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/3a86fbee-beab-48cb-8ad1-aa9ed89af9bc/1136372212-zpracov-n-anal-zy-n-klad-a-p-nos>
- VALACH, Josef. A KOL. Investiční rozhodování a dlouhodobé financování. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-71-2.
- Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení). In: Zákony ČR onLine. 2000. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecní-zřízení%29.html>

Předběžný termín obhajoby

2015/02 (únor)

Vedoucí práce

Ing. Dana Židková, CSc.

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 3. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci " Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí pod Čerchovem" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Daně Žídkové, CSc., za odborné konzultace a nasměrování při vypracování práce.

Velké poděkování patří také ekonomce městyse Klenčí pod Čerchovem, paní Zině Kohoutové, za její čas a ochotu, poskytnutí všech dokumentů potřebných ke zpracování praktické části práce a konzultace k tématu.

Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí pod Čerchovem

The sources of funding and efficiency of selected investments in Klenčí pod Čerchovem

Souhrn

Tato diplomová práce je věnována problematice investičního procesu se zaměřením na veřejnou správu, zdroje financování investic v této sféře a hodnocení jejich efektivnosti. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je charakterizován investiční proces a k němu vztažené pojmy a metody všeobecně a jsou zde vymezena specifika investování pro veřejný sektor. Následuje praktická část práce, která je konkrétně zaměřena na městys Klenčí pod Čerchovem a na dvě již uskutečněné investiční akce „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. V úvodu praktické části práce je nejprve stručně charakterizována obec a její rozpočet. Jako první je hodnocena investice do sběrného dvora, jako druhá revitalizace zeleně. U obou akcí je nejprve uvedena základní charakteristika investice a jednotlivé fáze projektu. Následuje analýza využitých zdrojů financování, příjmů a výdajů během provozní fáze a porovnání předpokládaného stavu se skutečností. Poté jsou analyzovány cílové skupiny projektů, nulová a investiční varianta a přínosy a újmy pro všechny dotčené subjekty. V závěru práce jsou doporučena opatření pro financování dalších investic obce v budoucnosti.

Summary

This thesis is dedicated to the investment process focused on public administration, sources of investment in this sector and evaluating their effectiveness. It is divided into theoretical and practical part. The investment process and its related concepts and methods are characterized in the theoretical part, and there are also defined specifics investment for the public sector. Following practical part is specifically focused on the township Klenčí pod Čerchovem and two already realized investment project "Construction of collecting

yard of the waste Klenčí pod Čerchovem" and "Treatment of significant trees in the village built a revitalization of green housing estate in Klenčí pod Čerchovem." In the introduction of the practical part is briefly characterized the village and its budget. The investment in the collecting yard is evaluated at first, the revitalization of greenery at second., The basic characteristics of the investment and each phase of the project are stated at first for both projects. Analysis utilized sources of financing, income and expenditure during the operational phase and comparison of the expected state and facts follows. Then there are analyzed target group projects, and zero investment option and gains and losses for all concerned projects. The thesis concludes with recommendations to the finance additional investment in the future of the village.

Klíčová slova: obec, financování, rozpočet, investice, dotace, efektivnost, výnosnost, riziko, náklady

Keywords: municipality, funding, budget, investment, grant, efficiency, rate of profit, risk, costs

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Cíl práce a metodika.....	8
3	Teoretická východiska.....	9
3.1	Veřejný sektor.....	9
3.2	Obec.....	10
3.3	Základní charakteristika investice.....	10
3.4	Investiční rozhodování	11
3.4.1	Charakteristické znaky investičního rozhodování podle Valacha	12
3.4.2	Specifika investičního rozhodování ve veřejném sektoru	13
3.5	Rozdělení investičních projektů.....	14
3.5.1	Investiční projekty dle vztahu k rozvoji podniku	14
3.5.2	Investiční projekty dle věcné náplně projektů	14
3.5.3	Investiční projekty dle míry závislosti projektů	15
3.5.4	Investiční projekty dle formy realizace projektů	15
3.5.5	Investiční projekty dle charakteru peněžních toků	16
3.5.6	Investiční projekty dle velikosti projektů	16
3.6	Zdroje financování investic	16
3.6.1	Rozdělení zdrojů financování	16
3.7	Rozpočty územní samosprávy	18
3.7.1	Příjmy rozpočtu obce	19
3.7.2	Výdaje rozpočtu obce.....	20
3.8	Příprava a fáze života investičních projektů.....	21
3.8.1	Předinvestiční fáze (předprojektová příprava).....	21
3.8.2	Investiční fáze (projektová příprava a realizace výstavby)	24
3.8.3	Provozní fáze (operační).....	26
3.8.4	Ukončení provozu a likvidace	26
3.9	Efektivnost investičních projektů.....	27
3.10	Hodnocení veřejných projektů.....	28
3.11	Metody hodnocení efektivnosti investičních projektů	29

3.11.1	Statické metody.....	31
3.11.2	Dynamické metody	32
4	Praktická část	35
4.1	Charakteristika městyse Klenčí pod Čerchovem	35
4.2	Rozpočet obce.....	37
4.3	Investiční dotační projekt „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“	38
4.3.1	Charakteristika projektu	38
4.3.2	Předinvestiční fáze projektu	39
4.3.3	Investiční fáze projektu	40
4.3.4	Provozní fáze projektu.....	41
4.3.5	Dlouhodobý hmotný majetek	42
4.3.6	Financování způsobilých a nezpůsobilých výdajů projektu	44
4.3.7	Provozní náklady projektu v letech 2012 - 2014	45
4.3.8	Příjmy projektu v letech 2012 – 2014.....	46
4.3.9	Cash flow v letech 2012 – 2014.....	47
4.3.10	Ukazatelé ekonomické efektivity investice.....	49
4.3.11	Cílové skupiny projektu	49
4.3.12	Nulová a investiční varianta projektu.....	49
4.3.13	Přínosy projektu	50
4.3.14	Újmy plynoucí z projektu	51
4.3.15	Shrnutí investičního projektu „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“	52
4.4	Dotační projekt „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“	52
4.4.1	Charakteristika projektu	53
4.4.2	Předprojektová příprava	53
4.4.3	Realizace akce.....	54
4.4.4	Provozní fáze	55
4.4.5	Financování způsobilých výdajů projektu.....	55
4.4.6	Provozní náklady a příjmy projektu.....	56
4.4.7	Cílové skupiny projektu	57
4.4.8	Nulová a investiční varianta	57

4.4.9	Přínosy projektu	57
4.4.10	Újmy plynoucí z projektu	58
4.4.11	Shrnutí dotačního projektu „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“	58
5	Závěr.....	60
6	Seznam použité literatury	62
7	Seznam tabulek	65
8	Seznam grafů	65
9	Přílohy	66

1 Úvod

Investiční rozhodování se řadí mezi nejdůležitější druhy firemních rozhodnutí. Jedná se o přijetí nebo zamítnutí různých investičních projektů a čím rozsáhlejší tyto projekty jsou, tím více dopadají na firmu i její okolí. Z toho plyne, že úspěšné projekty mohou mít významný vliv na prosperitu firmy, a naopak ty neúspěšné mohou zapříčinit výrazné obtíže, které mohou způsobit až zánik firmy. Rozhodování o investicích by mělo vycházet z firemní strategie, mělo by ji respektovat a napomáhat k její realizaci. Je to důležitý nástroj, který může vést k růstu hodnoty firmy.¹

Veřejně prospěšná investiční akce se od těch v soukromém sektoru liší především tím, že jejich cílem není maximalizace zisku, ale zvýšení užítku nejen investora, ale i jakéhokoli subjektu, jehož blaho je v investorově zájmu. Tyto projekty jsou uskutečňovány ve většině případů za cílem efektů nefinanční či nehmotné povahy.²

Obyvatelé žijící v rozvinuté společnosti kladou na veřejnou správu mnohá očekávání. Jedním z těchto očekávání je právě zabezpečení různorodých veřejně dostupných služeb, které za vynaložené prostředky přinesou co největší hodnotu.³

Ve vyspělých společnostech je záležitost financování územních samospráv neustále vyvíjena. Je to plynulý proces, který ovlivňují jak společenské, tak politické a ekonomické změny. Rozpočty územních samospráv tvoří největší skupinu veřejných rozpočtů, podílející se významně na veřejných výdajích a příjmech.

Územní samospráva by měla v širší souvislosti tvořit podmínky pro sociálně ekonomický vývoj daného území. Úkolem územní samosprávy je na prvním místě zabezpečování různých veřejných statků a služeb, ať už prostřednictvím svých neziskových organizací nebo jiným způsobem, v obou případech však za respektování podmínky co největší efektivity a hospodárnosti.⁴

Základním územním samosprávným celkem je obec. Role obce ve veřejné správě nabývá na významu. Je to výsledek dlouhodobého procesu, kdy stát předává územním

¹ FOTR, J., SOUČEK, I., Podnikatelský záměr a investiční rozhodování, s. 13

² SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 5

³ MINISTERSTVO FINANCÍ. Zavádění systému partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem ČR: Metodika hodnocení kvantitativních aspektů hodnoty za peníze v projektech PPP, s. 7

⁴ PROVAZNÍKOVÁ, R., Financování měst, obcí a regionů, s. 9 - 17

samosprávám odpovědnost za zabezpečení čím dál většího množství veřejných statků a služeb pro obyvatele.⁵

Praktická část diplomové práce je zaměřena na Zdroje financování a efektivnost investic v obci Klenčí pod Čerchovem. Výzkum bude zaměřen na dvě uskutečněné investičně dotační akce, které byly samosprávou městyse plánovány od roku 2009 a jejichž realizace proběhla v roce 2012. Konkrétně to jsou akce „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“.

⁵ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 119

2 Cíl práce a metodika

Cílem této diplomové práce je charakterizovat zdroje financování a rozpočet obce a zhodnotit efektivnost vybraných uskutečněných investic ve veřejné správě. Výzkum je zaměřen na městyse Klenčí pod Čerchovem a k hodnocení jsou vybrány dvě investičně dotační akce realizované v roce 2012. Jejich názvy jsou „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. Hlavním cílem je zhodnotit efektivnost a přínosy těchto akcí, charakterizovat zdroje jejich financování, jak se jejich financování promítlo do rozpočtu obce a porovnat plánované hodnoty se skutečností. Na základě zjištěných výsledků pak doporučit opatření pro financování budoucích investic obce. Dílčím cílem práce je poskytnutí základních informací o obci v úvodu praktické části práce.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část práce je zpracována na základě studia odborné literatury, především knižních zdrojů, vztahujících se k dané problematice, dále na základě studia zákonů, ověřených internetových zdrojů a metodických příruček, vydaných Ministerstvem pro místní rozvoj a Ministerstvem financí.

Základní metodou pro získání a následné zpracování informací v praktické části práce je zejména studium příslušných obecních dokumentů. Patří mezi ně schválené rozpočty obce, smlouvy o poskytnutí dotace, projektové dokumentace, smlouva o dílo, finanční analýza, evidence dlouhodobého majetku, evidence příjmů a výdajů vztahujících se k příslušným projektům a další. Veškeré použité zdroje jsou uvedeny v seznamu na konci práce. V případě získání informací o charakteristice rozpočtu obce a procesu odepisování dlouhodobého majetku je využita metoda ústního sdělení od ekonomky městyse Klenčí pod Čerchovem. Vybrané investice jsou hodnoceny postupně, jako první výstavba sběrného dvora, jako druhá revitalizace zeleně. Pro porovnání plánovaných a reálných hodnot je využita metoda komparace. Porovnávají jsou výdaje na pořízení investic a v případě sběrného dvora provozní náklady a příjmy projektu. Jelikož projekty vznikly ve veřejném zájmu a z ekonomického hlediska jsou neefektivní, je efektivnost projektů hodnocena pomocí socioekonomických přínosů a újem pro všechny dotčené subjekty.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejný sektor

Pojem veřejný sektor je v obecné rovině obvykle chápán jako pojem ekonomický. Měl by být zkoumán ale i jinými vědními disciplínami, jelikož struktura veřejného sektoru ekonomickou realitu přesahuje.⁶

„*Veřejný sektor je produktem veřejné politiky státu.*“⁷ Je to oblast či podsystém jednotlivých sfér společnosti nacházející se ve veřejném vlastnictví, rozhodující veřejnou volbou a uplatňující veřejnou kontrolu. Naplňování veřejného zájmu a správa veřejných věcí je hlavním účelem jeho fungování.⁸

Veřejný sektor tvoří v každém státě důležitou součást národního hospodářství. Vykonává několik hlavních činností: zajišťování potřebných veřejných statků a efektivní alokace finančních zdrojů na jejich produkci; zajišťování hraničních statků, což jsou ekonomické statky na pomezí mezi veřejnými a soukromými; pomoc při vytváření takových podmínek, aby soukromý sektor fungoval (dopravní infrastruktura, zákonodárství, bezpečnost majetku apod.); podílení se na ekonomickém růstu – spolupráce veřejného a soukromého sektoru, a tím růst zaměstnanosti, kvality života, vzdělání a kvalifikace pracovních sil; dosažení větší spravedlnosti v rozdělování mezi různé příjmové skupiny.⁹

Veřejný sektor je podsystémem smíšené ekonomiky. Spravuje jej veřejná správa tvořená podsystémem státní správy a samosprávy. Státní a samosprávné instituce jsou dvěma základními druhy institucí ve veřejném sektoru. Veřejné vlastnictví má dvě formy – státní vlastnictví a vlastnictví samospráv. Rozhoduje se na základě veřejného zájmu. Veřejné aktivity jsou financovány ze soustavy veřejných rozpočtů.¹⁰

Ve veřejné správě existují určité rysy, které jsou pro všechny země stejné, ale její struktura, financování a postavení územních samospráv se liší. Jsou dva pohledy na strukturu veřejné správy. První z nich rozděluje veřejnou správu podle toho, zda je státem a jeho orgány vykonávána jako státní správa nebo zda určitý okruh záležitostí spravují

⁶ OCHRANA, F., Veřejný sektor a efektivní rozhodování, s. 11

⁷ Tamtéž, s. 11

⁸ Tamtéž, s. 11

⁹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 29 - 32

¹⁰ OCHRANA, F., PAVEL J., VÍTEK L. a kol., Veřejný sektor a veřejné finance, s. 17

samostatně nestátní veřejnoprávní korporace. Jsou tedy dva subsystemy – státní správa a veřejná samospráva, která je ve dvou podobách – buďto jako územní samospráva nebo jako zájmová skupina. Veřejná správa vykonávaná územní samosprávou se uskutečňuje na menším území, než stát, to znamená na území obcí, krajů či země. Druhý pohled dělí veřejnou správu geograficky na ústřední, územní nebo místní správu.¹¹

3.2 Obec

Obec je považována za základní územní samosprávné společenství občanů. Vytváří územní celek, který vymezuje hranice území obce. Obec je veřejnoprávní korporace s vlastním majetkem. V právních vztazích se prezentuje svým jménem a z těchto vztahů nese odpovědnost. Obec chrání veřejný zájem při plnění svých úkolů. Všestranně rozvíjí své území a stará se o potřeby svých občanů.¹²

3.3 Základní charakteristika investice

Josef Valach uvádí, že nejčastěji je v ekonomické teorii nejširší pojetí investic charakterizováno jako „*ekonomická činnost, při níž se subjekt (stát, podnik, jednotlivec) vzdává své současné spotřeby s cílem zvýšení produkce statků v budoucnosti*“.¹³

Pojem investice charakterizuje z makroekonomického hlediska jako „*použití úspor k výrobě kapitálových statků, eventuálně k vývoji technologií a k získání lidského kapitálu*“.¹⁴

Je to obětování dnešní jisté hodnoty za budoucí hodnotu nejistou. Matematicky lze investice vyjádřit jako hrubý domácí produkt minus spotřeba veřejných výdajů plus spotřeba čistých výnosů. Makroekonomicky jsou investice rozděleny na hrubé a čisté. Hrubé investice znamenají nárůst hmotného a nehmotného investičního majetku a nárůst zásob během sledovaného období. Hrubé investice snížené o znehodnocení kapitálu jsou investice čisté.¹⁵

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 11 - 12

¹² Zákon č. 128/2000 Sb. O obcích (obecní zřízení), § 1 – 2

¹³ VALACH, J. a kol., *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování* s. 18

¹⁴ Tamtéž, s. 17

¹⁵ Tamtéž, s. 17

V další definici je uvedeno, že investice může být kterákoli činnost, při níž je obětován přesně určený objem peněz za předpokládaný vyšší, ale nejistý tok financí v budoucnu. Na finančním trhu pojem investice znamená nákup finančních aktiv s cílem získat z nich další peněžní prostředky.¹⁶

Podle Herberta B. Mayo pojem investice jako takový může mít více významů. Ve firmě je odkazován na pořízení hmotného majetku, kdežto pro laika investice znamená spíše nákup akcií a dluhopisů, případně domu. V obou případech jsou však cílem produktivní aktiva plynoucí z investice a rozdíl ve vymezení spočívá v jejich celkové změně.¹⁷

3.4 Investiční rozhodování

Dva klíčové parametry pro tradiční investování jsou finanční riziko a finanční návratnost. Dopad investování přidává dva další parametry: vznik dopadu – dopad, který je vytvářen; a riziko dopadu – riziko, že žádný dopad ve skutečnosti nevznikne.¹⁸

Investiční rozhodování je jedním z nejdůležitějších rozhodování ve firmě. Jeho úkolem je posouzení různých investičních projektů a rozhodnutí o jejich přijetí či nepřijetí. Čím větší rozsah investiční projekty mají, tím více jejich výsledky ovlivňují firmu a okolí.

Investiční rozhodování by mělo odpovídat firemní strategii (tedy základním strategickým cílům firmy a způsobům, jak těchto cílů dosahovat) a mělo by napomáhat jejímu naplňování. Investiční rozhodování významně ovlivňuje zejména naplňování finančních cílů, do kterých spadá dosažení určité míry, resp. maximalizace zisku, dosažení určité rentability vynaloženého kapitálu a růstu hodnoty firmy.¹⁹

Investiční rozhodování by mělo ve všech svých fázích brát v potaz také jednotlivé složky strategie, tzn. strategie:

- Výrobní – výrobky, služby nebo jejich skupiny, které má v plánu firma rozvíjet nebo naopak utlumovat;
- Marketingová – trhy, na které se firma chce zaměřit, způsob, jak se na ně dostat a podpora prodeje;

¹⁶ Zdroj: Co je investice. Dostupný z WWW: <www.patria.cz>

¹⁷ MAYO, H. B., Investments: an Introduction, s. 5 – 6

¹⁸ Zdroj: 3.1 Investment Decision. Dostupný z WWW: <www.goodinvestor.co.uk>

¹⁹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 16

- Inovační – inovace vybraných technologií, procesů a produktů;
- Finanční – plánovaná struktura zdrojů financování;
- Personální – výběr pracovníků, kompetencí a znalostí;
- Zásobovací – hlavní druhy vstupů a možnosti, jak je zabezpečit.

Investiční rozhodování ovlivňují také různé vnější vlivy, jako je chování konkurence, situace na trhu, ceny základních surovin a energií, kurzy měn. Jsou to faktory rizika a nejistoty a jsou obtížně předvídatelné. Je třeba je respektovat a začlenit do rozhodovacího procesu. Ve vnějším podnikatelském okolí však existují vedle rizik také různé příležitosti a jejich vyhledávání je třeba podporovat.²⁰

3.4.1 Charakteristické znaky investičního rozhodování podle Valacha

Investiční rozhodování probíhá během dlouhodobého časového horizontu, do kterého spadá příprava hmotných investic, doba výstavby a následně doba životnosti. Na běžné hospodaření ekonomického subjektu působí stav dlouhodobého majetku několik let. Vzhledem k delšímu časovému rozpětí je nutno počítat s možností, že skutečnost se může odchylovat od plánovaných výdajů na investice, a tím i od příjmů a výnosnosti z nich.

Investice jsou operace náročné na kapitál, často je třeba na ně vynaložit jednorázově větší vklady, než které je schopen jednotlivec nebo ekonomický subjekt uhradit. V investičním procesu se vyskytuje spousta různých účastníků, jako je investor, projektant, dodavatelé, stavební dozor apod., které je třeba věcně a časově zkoordinovat.

Investice jsou těsně spjaty s technickými a technologickými inovacemi, protože jsou jimi aplikovány nové technologie a nové výrobky. Některé druhy investic závažně působí na infrastrukturu a ekologii a tím v této oblasti dojde k vyvolání dalších investic. Občas je třeba například u dolů uhradit nákladnou likvidaci.

Z těchto znaků vyplývá, že je třeba brát ohled na čas, na hodnotu peněz v čase a na možná rizika. Je třeba brát v potaz všechny faktory, které ovlivňují projekt a investici posuzovat jak podle výnosnosti a rizika, tak podle toho, jak ovlivňuje podnikovou likviditu.²¹

²⁰ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 16

²¹ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování s. 31

3.4.2 Specifika investičního rozhodování ve veřejném sektoru

Ve veřejném sektoru je na investiční aktivity ze soustavy veřejných rozpočtů přidělen velký objem veřejných zdrojů.

Při výběru investičních akcí lze uplatnit různé kvantitativní metody. Jsou to například nákladově výstupové metody výběru alternativ, což jsou metody jednokriteriálního rozhodování porovnávající výstup a náklady. Pod tuto skupinu metod patří: analýza minimalizace nákladů (CMA), analýza nákladů a přínosů (CBA), analýza efektivnosti nákladů (CEA) a analýza užitečnosti nákladů (CUA). Cílem všech těchto metod je analýza nákladů měřených v hodnotových jednotkách vzhledem k výstupům, které jsou však různě kvantifikované. U CMA výstupy měřeny nejsou, u CBA jsou v hodnotových jednotkách, u CEA v naturálních jednotkách a u CUA ve formě užitečnosti. Všechny tyto metody mohou být ve veřejném sektoru široce uplatněny, především při měření efektivity veřejných výdajových programů.

Při hodnocení investičních projektů je velmi důležité hledisko času. Při výběru alternativ je řešena základní otázka, a to efektivní volba určité alternativy s ohledem na omezené zdroje. Pro tyto účely se používají obecně finanční metody, mezi které patří metoda výnosnosti investic a metoda rentability investic.

Další skupinou metod používaných při výběru alternativ jsou metody a techniky manažerské vědy. Metoda lineárního programování je uplatňována, když se veřejné projekty a zakázky sestavují, hodnotí a vybírají, protože je tato část mnohdy omezena řadou podmínek či předpokladů, jako je například rozpočtové omezení. Z časových, nákladových či bezpečnostních důvodů je často nutné simulovat záměry projektu pomocí výpočetní techniky. K tomu slouží metody simulace.²²

Patrik Sieber tvrdí, že veřejně prospěšné investiční projekty se od projektů v podnikové sféře liší především v tom, že jejich podstatou není maximalizovat zisk pro investora, ale předmětem zájmu je zvýšit užitek jakéhokoli subjektu, na kterém investorovi záleží. Cílem realizace jsou mnohdy efekty nefinanční až nehmotné povahy.

Dvě základní otázky jsou ale jak pro podnikovou, tak pro veřejnou sféru společné.²³ „*Je investice smysluplná? Který z investičních projektů je nejlepší?*“²⁴ Společná pro obě sféry je také myšlenka, že s realizací projektu by mělo být přineseno více pozitiv, než

²² OCHRANA, F., Veřejný sektor a efektivní rozhodování, s. 185 – 199

²³ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 5

²⁴ Tamtéž, s. 5

negativ. Patrik Sieber pro hodnocení projektů ve veřejné sféře odkazuje na metodu CBA – analýzu nákladů a přínosů.²⁵

Výdaje veřejného rozpočtu se v základu dělí na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou neinvestičního charakteru. Investiční výdaje a investiční půjčky jsou součástí kapitálových výdajů.²⁶

3.5 Rozdělení investičních projektů

Investiční projekty mohou být rozděleny podle různých aspektů. Mezi základní rozdělení patří vztah k rozvoji podniku, věcná náplň a míra závislosti projektů, forma realizace projektů, charakter peněžních toků a velikost projektů.

3.5.1 Investiční projekty dle vztahu k rozvoji podniku

Cílem rozvojových projektů je zvýšit objem produkce, zavést nové výrobky či služby nebo vstoupit na nové trhy. Ukazatelem jejich úspěchu je zpravidla růst tržeb.

U obnovovacích projektů se jedná o obnovu, náhradu či modernizaci zastaralého zařízení, které stále funguje, ale jeho provoz je velmi nákladný.

Snahou mandatorních projektů je soulad se zákony, předpisy či nařízeními týkající se jisté oblasti podnikatelské činnosti. Může jít např. o ochranu životního prostředí, bezpečnost práce, dodržování hygienických norem, lepší pracovní prostředí apod.²⁷

3.5.2 Investiční projekty dle věcné náplně projektů

Zavedení nových výrobků nebo technologií nových v naší firmě, ale na trhu již existujících. Většinou jsou spojeny s nutností pořízení nových výrobních zařízení.

Výzkum a vývoj nových výrobků a technologií – jsou to projekty, které jsou spjaty s výrazným rizikem a obtížně se hodnotí.

Inovace informačních systémů nebo zavedení informačních technologií – obtížně se určují jejich přínosy, a tudíž se špatně hodnotí i jejich ekonomická efektivnost.

Zvýšení bezpečnosti provozu a bezpečnosti práce se týká většinou mandatorních projektů a ekonomická efektivnost se také špatně hodnotí.

²⁵ Tamtéž, s. 5 – 6

²⁶ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 239

²⁷ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 17

Snížení negativního vlivu na životní prostředí – taktéž se obtížně určují jejich přínosy, a tudíž se špatně hodnotí i jejich ekonomická efektivnost.

Infrastrukturní projekty bývají často součástí větších projektů, např. inženýrských sítí, pomocných zařízení či energetických zařízení. Mohou být brány za samostatný podnikatelský záměr.²⁸

3.5.3 Investiční projekty dle míry závislosti projektů

Vzájemně se vylučující projekty nelze realizovat souběžně. Jde např. o výrobu jednoho výrobku různými technologiemi.

Plně závislé projekty jsou souborem např. dílčích projektů, které je nutné všechny realizovat. Tento soubor se hodnotí jako celek.

Komplementární projekty jsou podporou pro další projekty.

Ekonomicky závislé projekty mohou být spjaty se substitučním efektem, což znamená, že pokud jsou zavedeny nové výrobky se stejnými nebo podobnými funkcemi, mohou snížit prodej stávajících výrobků, proto je při hodnocení jejich příjmu nutné zohlednit pokles příjmu substitutů.

Statisticky (stochasticky) závislé projekty zahrnují např. výrobky pro stejné trhy nebo skupiny zákazníků, zpracování stejného materiálového vstupu či využívání stejných distribučních cest. Uplatňuje se u nich buď přímá závislost, kdy zvýšení (pokles) výnosů nebo nákladů v jednom projektu vyvolá zvýšení (pokles) výnosů nebo nákladů v druhém projektu. Nebo se zde uplatňuje nepřímá závislost a zvýšení (pokles) výnosů nebo nákladů v jednom projektu způsobí pokles (zvýšení) výnosů nebo nákladů v druhém projektu.²⁹

3.5.4 Investiční projekty dle formy realizace projektů

Investiční výstavbou jsou projekty prováděné v existujícím podniku nebo formou výstavby na zelené louce, což je nová jednotka mateřské organizace. Zpravidla je cílem rozšířit výrobní kapacitu, zavést nové výrobky a technologie nebo rozšířit kapacitu podpůrných činností.

Akvizice znamená, že nabyvatel koupí již existující podnik nebo jeho část vhodně doplňující či rozšiřující jeho aktivity.³⁰

²⁸ Tamtéž, s. 17 - 18

²⁹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 18

³⁰ Tamtéž, s. 18 – 19

3.5.5 Investiční projekty dle charakteru peněžních toků

Peněžní toky z investičních projektů zahrnují peněžní příjmy a kapitálové výdaje, které vznikají v průběhu pořízení, životnosti a likvidace projektu. Peněžní toky očekávané lze definovat ve fázi přípravy a rozhodování o variantě investičního projektu. Peněžní toky reálně dosažené jsou hodnoceny u projektu, který je již v provozu.³¹

U standardních (konvenčních) peněžních toků jsou v období výstavby výdaje větší než příjmy, v období provozu je tomu naopak.

U nestandardních peněžních toků se kladný a záporný peněžní tok střídá častěji.³²

3.5.6 Investiční projekty dle velikosti projektů

Obvykle se velikost projektů posuzuje dle velikosti investičních nákladů a na jejich základě se projekty rozdělují na velké, středního rozsahu a malé, je však důležité zohlednit velikost firmy a kapitálového rozpočtu.

O velkých projektech rozhoduje vrcholová úroveň řízení, o ostatních projektech může rozhodovat i nižší úroveň řízení.³³

3.6 Zdroje financování investic

Do investičního projektu patří také způsob finančního zajištění investice. Obecně lze říci, že financování investic zahrnuje získávání a optimální skladbu různých druhů finančních zdrojů určených k uhrazení reálných investic.³⁴

3.6.1 Rozdělení zdrojů financování

Podle místa jsou zdroje financování externí a interní. U externích zdrojů probíhá realizace projektu existující firmou, externím zdrojem je např. zisk po zdanění, odpisy a přírůstky rezerv, odprodej složek dlouhodobého majetku, snížení oběžných aktiv. U interních zdrojů realizuje projekt nová firma. Příkladem těchto zdrojů jsou vklady vlastníků, dlouhodobé a krátkodobé bankovní či dodavatelské úvěry, dluhopisy, subvence a dary, rizikový kapitál aj.³⁵

³¹ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování s. 61

³² FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 19 – 20

³³ Tamtéž

³⁴ Tamtéž, s. 44

³⁵ Tamtéž, s. 45 – 47

Zdroje financování podle vlastnictví se dělí na vlastní a cizí. Vlastní zdroje jsou bezpečným zdrojem, patří do nich např. základní kapitál, navýšení základního kapitálu, nerozdělený zisk z minulých let a odpisy, účasti, subvence a dary. Cizí zdroje jsou zapůjčené prostředky, které je nutné v určité lhůtě splatit.

U cizích zdrojů rozlišujeme čtyři možnosti. Patří sem bankovní úvěry, které se člení na rezervy, dlouhodobé a krátkodobé závazky, dlouhodobé bankovní úvěry a výpomoci a ostatní pasiva. Obligace je dluhový cenný papír, který podnik emituje, aby získal finanční zdroj od investora. Firemní (korporátní) financování představuje investiční úvěr, může být ve formě bankovního úvěru od komerční banky nebo ve formě dodavatelského úvěru od dodavatele dlouhodobého majetku – a to buď jako úvěr na movitou zástavu nebo jako podmíněný prodejní kontrakt. Projektové financování se používá u rozsáhlého investičního projektu, jeho financování je oddělováno od dosavadních podnikatelských aktivit investora a věřitelé jsou chráněni proti riziku.³⁶

Projekty mohou být financovány i nestandardními formami, jako je BOOT, PPP či rizikový kapitál. BOOT (Build-Own-Operate-Transfer) – investor projektu získá od poskytovatele (obvykle veřejný sektor) licenci, aby financoval, projektoval, realizoval výstavbu a určitou dobu do stabilizace provozoval projekt, pak se licence převede na poskytovatele. PPP (Public Private Partnership) – pokud mají orgány veřejné správy nedostatek financí, vypracují ve spolupráci s podnikatelským sektorem projekt na poskytování vybraných veřejných statků a tento projekt pak financuje podnikatelský subjekt. Rizikový kapitál (Venture Capital) – jde o různé kapitálové investice ve firmách, které obvykle nejsou veřejně obchodovatelné, investor svým vkladem navýšuje základní kapitál a jeho cílem je zvýšit hodnotu firmy. Tím se investice zhodnocuje a po prodeji investorova podílu je realizován zisk.

Do financování projektů z provozních zdrojů patří leasing. Finanční leasing je dlouhodobý pronájem hmotného nebo nehmotného majetku, jehož majitelem po dobu leasingu zůstává leasingová společnost, poté jej může nájemce odkoupit. Finanční leasing se dále dělí na přímý leasing, kdy nájemce stanoví, jaký majetek, od jakého dodavatele a za jakých podmínek chce, leasingová společnost tento majetek pořídí, zhotoví leasingové podmínky a na základě toho probíhá pronájem za určené leasingové splátky; nepřímý leasing, což je prodej firemního majetku leasingové společnosti a okamžitý zpětný

³⁶ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 46 – 53

pronájem dané firmě a úvěrovaný leasing, kdy vstupuje třetí subjekt – banka, která poskytuje půjčku pronajímateli. Provozní (operativní) leasing je krátkodobý pronájem např. stroje nebo zařízení, které firma nepotřebuje nastálo, po celou dobu leasingu i po jeho skončení zůstává vlastníkem pronajímatel a není možnost odkupu.³⁷

3.7 Rozpočty územní samosprávy

Rozpočty obce nebo kraje jsou sestavovány na úrovni územních samosprávných celků v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Jsou označovány jako decentralizované peněžní fondy. Rozpočet a rozpočtový proces sjednocuje plánované příjmy a výdaje obce. Je to nástroj zabezpečení a financování obecní politiky. Pro územní rozpočty je charakteristický nenávratný, neekvivalentní a nedobrovolný způsob financování. Rozpočet je bilancí příjmů a výdajů za dané rozpočtové období.³⁸

Platí, že „stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období + příjmy – výdaje = stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období“.³⁹ Pokud je stav prostředků na konci období větší než na začátku, vzniká finanční rezerva na další období. Je-li tomu naopak, musí být použity rezervy z minulých období či jiné finanční zdroje.⁴⁰

Obce i kraje by měly hospodařit s dlouhodobým cílem vyrovnaného, případně přebytkového rozpočtu, kdy dochází ke vzniku rozpočtové rezervy. Účetnictví obcí a krajů je ze zákona o rozpočtových pravidlech podřízeno povinnému auditu, který většinou provádí zdarma krajské úřady.⁴¹

Územní rozpočet je finanční plán, který bere v úvahu jen výdaje, které jsou kryty reálně očekávatelnými příjmy, již vytvořenými rezervami či půjčkami. Tím by měla být zajištěna platební schopnost územního celku. Příjmy jsou chápány jako rozpočtové omezení. Územní rozpočet udává směr, kterým se budou ubírat poskytované veřejné statky a služby, rozděluje zdroje na různě zaměřené činnosti obce, stanovuje velikost daní a poplatků na další rok a je přehledem o finanční situaci a plánech obce či kraje.

³⁷ Tamtéž, s. 53 - 58

³⁸ PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 57

³⁹ Tamtéž, s. 57

⁴⁰ Tamtéž

⁴¹ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 262 – 264

Rozpočet se dělí na tři roviny – rozhodovací, řídicí a kontrolní. V rozhodovací rovině se jedná o plánech, které se mají splnit. Řídicí rovina rozděluje zdroje do jednotlivých organizačních jednotek územního celku. Kontrolní rovina ověřuje výši a účelnost získaných a vydaných finančních prostředků.⁴²

3.7.1 Příjmy rozpočtu obce

V tabulce č. 1 je zobrazeno všeobecné schéma příjmů rozpočtu pro obce v České republice.

Tabulka č. 1: Schéma příjmů rozpočtu obce

Příjmy rozpočtu obce				
nenávratné	vlastní	daňové	svěřené daně	běžné
			sdílené daně	
			místní poplatky	
			správní poplatky	
		nedaňové	z majetku	běžné
			z podnikání	kapitálové
			uživatelské poplatky	běžné
			z mimorozpočtových fondů	
	ostatní			
	dotace	účelové	běžné	
neúčelové		kapitálové		
návrtné	úvěr, půjčky			
	z emise komunálních obligací			

Zdroj: Zpracováno dle (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 267)

Obecně lze jakékoli příjmy rozdělit na plánovatelné a neplánovatelné, tedy nahodilé. Příjmy obce se rozlišují podle toho, že některé může územní samospráva ovlivnit svým rozhodnutím a o některých rozhoduje stát. Plánování příjmů má v kompetenci finanční management obce a jejich schvalování provádí zastupitelstvo obce.

Jak je vidět na schématu výše, příjmy obce se v základu dělí na nenávratné a návratné. Nenávratné příjmy se dále dělí na daňové, které v rozpočtech obcí zastupují významnou část; nedaňové, např. z majetku či podnikání; případně ostatní. Uživatelské poplatky se do nedaňových příjmů obcí zahrnují v případě, že nejsou přímým příjmem organizace ve veřejném sektoru, například příspěvkové organizace.

⁴² PROVAZNÍKOVÁ, R., *Financování měst, obcí a regionů*, s. 58 – 59

Druhou skupinou nenávratných příjmů jsou dotace, které zastupují také významnou část příjmů, protože obce zpravidla nejsou finančně soběstačné. Převažuje vyplácení účelových dotací, což znamená, že je přesně určeno, na jakou činnost mají být vynaloženy. Opakem jsou neúčelové dotace. Oba druhy mohou být buď ve formě běžných, které slouží k financování provozu, nebo ve formě kapitálových neboli investičních dotací.

Návratné příjmy představují cizí zdroje, které jsou obce někdy nuceny využít, většinou k překlenutí období, kdy čekají např. na daňové příjmy, které jsou vypláceny až v průběhu roku. Jsou to různé úvěry a půjčky.⁴³

3.7.2 Výdaje rozpočtu obce

V tabulce č. 2 je zobrazeno všeobecné schéma pro výdaje rozpočtu obcí v České republice.

Tabulka č. 2: Schéma výdajů rozpočtu obce

Výdaje rozpočtu obce		
běžné	neinvestiční nákupy	
	neinvestiční transfery	vlastní výdaje obecního úřadu
		dotace podnikatelským subjektům
		dotace neziskovým organizacím
		dotace a příspěvky organizačním složkám a příspěvkovým organizacím
		transfery obyvatelstvu
		transfery jiným rozpočtům
		transfery vlastním fondům
	neinvestiční půjčky	
	ostatní	
kapitálové	investiční výdaje	
	nákup akcií a majetkových podílů	
	kapitálové transfery	podnikatelským subjektům
		neziskovým organizacím
		jiným rozpočtům
		příspěvkovým organizacím
		vlastním fondům
	investiční půjčky	
ostatní		

Zdroj: Zpracováno dle (Peková, Pilný, Jetmar, 2008, s. 276)

⁴³ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 266 - 273

Největší podíl výdajů územní samosprávy připadá na alokační výdaje na veřejné statky a služby, protože na jejich zabezpečování má významný podíl. Alokační výdaje mohou být buď v podobě běžných, nebo kapitálových výdajů. Patří mezi ně výdaje např. na veřejné komunikace, veřejné osvětlení či veřejnou zeleň apod.

Investice do veřejného sektoru může být územní samosprávou pořízena následujícími způsoby:

- Od dodavatelů ze soukromého sektoru, např. pořízením dlouhodobého majetku;
- Vlastní investiční činností;
- Komunálním leasingem – operativním nebo finančním pronájmem, což je sice rychlá možnost, ale finančně náročná.⁴⁴

3.8 Příprava a fáze života investičních projektů

Každá analytická práce začíná vymezením objektu, kterým se budeme zabývat. V tomto případě je to investiční záměr. Dalším krokem je projekt výstižně pojmenovat a zodpovědět si několik otázek:⁴⁵

„Co je předmětem investice?

Kdy a jak se bude investice realizovat?

Jaké služby či produkty by měla investice zajišťovat?

Jaké jsou představy investora o následném provozu investice?

*Jaké jsou předpokládané fáze projektu a jak dlouho budou jednotlivé fáze trvat?*⁴⁶

V návaznosti na tyto otázky je možné investiční záměr rozdělit do čtyř následujících fází.⁴⁷

3.8.1 Předinvestiční fáze (předprojektová příprava)

V této fázi se projekt připravuje a rozhoduje se, jestli se schválí či zamítne. Prvním krokem je identifikace podnikatelských příležitostí (Opportunity/Scouting Study), která je východiskem předinvestiční fáze. Může být jistým impulsem pro mobilizaci finančních

⁴⁴ PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M., Veřejná správa a finance veřejného sektoru, s. 276 – 279

⁴⁵ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 9

⁴⁶ Tamtéž, s. 9

⁴⁷ Tamtéž

zdrojů. Podnikatelské příležitosti je nutné zvážit a provést vyhodnocení před podrobným zpracováním do formy investičního projektu.⁴⁸

Do identifikace podnikatelských příležitostí patří studie příležitostí (Opportunity Study) a průzkumná studie (Scouting Study), která posuzuje, jaký význam má možné investiční řešení.

Dále do předinvestiční fáze patří předběžný výběr projektů a příprava projektu obsahující analýzu jeho variant. Následuje hodnocení budoucího projektu a rozhodnutí o jeho realizaci či zamítnutí.

Předběžné technicko-ekonomické studie (Pre-Feasibility Study) jsou určitým mezistupněm mezi studii příležitostí a podrobnými technicko-ekonomickými studii. Jejich cílem je určit, jestli došlo k vyšetření a posouzení všech možných variant projektu, zda je možné na základě povahy a náplně projektu provést detailní technicko-ekonomickou studii, zda nějaké aspekty projektu vyžadují podrobnější podpůrná a doplňková šetření jako jsou např. marketingové průzkumy, laboratorní testy a poloprovozní ověřování, je-li základní myšlenka projektu pro možného investora nebo skupinu investorů dostatečně nebo naopak nedostatečně atraktivní, je-li podnikatelská příležitost tak nadějná, že již v této fázi je možné rozhodnout o realizaci projektu a jestli je stav životního prostředí a dopady na něj v místě realizace projektu v souladu s příslušnými standardy ochrany životního prostředí.⁴⁹

Posuzované komponenty projektu v předběžných technicko-ekonomických studiích, především z hlediska finančních a ekonomických dopadů, jsou:

- „*Strategie firmy a rozsah projektu*
- *Marketingová strategie*
- *Základní suroviny a materiály*
- *Umístění projektu*
- *Technologický proces a výrobní zařízení*
- *Pracovníci a mzdové náklady*
- *Organizační uspořádání*
- *Plán realizace projektu a jeho rozpočet*“⁵⁰

⁴⁸ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 26

⁴⁹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 26 – 28

⁵⁰ Tamtéž, s. 28

Na základě výsledků této předběžné studie se rozhodne, zda se zpracuje detailní technicko-ekonomická studie nebo se další práce na přípravě projektu zastaví.

Přistoupí-li se ke zpracování technicko-ekonomické studie projektu (Feasibility Study), která také patří do předinvestiční fáze, jejím úkolem je poskytnout všechny podklady, kterých je třeba pro investiční rozhodnutí. Na základě variantních řešení jsou formulovány a kriticky vyšetřeny požadavky základní komerční, technické, finanční, ekonomické, resp. požadavky na ochranu životního prostředí. Výsledkem je formulace projektu se všemi jeho cíli a základními charakteristikami. Následuje finančně-ekonomická část studie, kde jsou zahrnuty investiční náklady projektu, výnosy a náklady během provozu a výpočty ukazatelů ekonomické efektivity. Základním přístupem k vypracování je tzv. iterační optimalizační proces se zpětnými vazbami, což znamená, že volba základních charakteristik projektu probíhá postupnými optimalizačními kroky s respektováním závislostí mezi nimi. Do tohoto kroku patří také identifikování základních rizikových faktorů a zhodnocení jejich dopadů. Nejdůležitějším výsledkem je volba nejlepší varianty projektu a stanovení harmonogramu provedení a rámcového rozpočtu.

Prvním krokem technicko-ekonomické studie je stanovení investičních a provozních nákladů. Výše investičních nákladů je jedním z faktorů, které mají největší vliv na ekonomickou efektivnost projektu.

Následuje hodnocení a výběr variant. Mělo by být provedeno již v předběžné technicko-ekonomické studii, někdy však lze přesněji odhadnout výnosy a náklady pro omezený počet variant až v detailní technicko-ekonomické studii. Je třeba zaznamenat použité metody a postupy a odůvodnit výběr varianty projektu.⁵¹

Volí se také zpracovatelský tým. Měl by to být tým odborníků na všechny důležité oblasti projektu. Zpravidla do něj patří:

- *„Ekonom*
- *Marketingový specialista*
- *Technolog*
- *Strojní, případně stavební inženýr*
- *Odborník na management*
- *Specialista na financování a účetnictví*

⁵¹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 28 – 31

- *Specialista na ochranu životního prostředí*⁵²

Dále se odhadují náklady a časová náročnost technicko-ekonomických studií. Vychází se z času vynaloženého na zpracování studií, obvykle jsou vyjadřovány v procentech investičních nákladů a je brán zřetel na časovou náročnost jejich zpracování. Jsou to hrubé odhady.

- 0,2 – 1 % - studie podnikatelských příležitostí;
- 0,25 – 1,5 % - předběžné technicko-ekonomické studie;
- 1 – 3 % - technicko-ekonomické studie malých a středně velkých projektů;
- 0,2 – 1 % - rozsáhlé projekty se složitými technologiemi nebo pro náročné trhy.⁵³

Složky technicko-ekonomické studie jsou zpravidla závislé těsně. „*Příprava technicko-ekonomické studie je iterační proces postupného zpřesňování jejich jednotlivých prvků s mnoha zpětnými vazbami*“.⁵⁴ To znamená, že spousta fází probíhá současně, je nutno respektovat vzájemné vazby a závislosti jednotlivých prvků projektu a tudíž nelze studii zpracovat v přímém sledu těchto fází.⁵⁵

Sieber charakterizuje předinvestiční fázi následovně. V předinvestiční fázi probíhají přípravné práce na projektu a rozhodování o tom, zda se zrealizuje či nikoli. Je to fáze, kdy se zpracovává CBA. Veškeré příjmy a výdaje neovlivňují smysluplnost investice ani její hodnocení. Jde totiž o tzv. Sunk Cost neboli utopené náklady, které jsou vynaloženy, ať je investice uskutečněna nebo ne. Proto je významné, jak vysoké tyto náklady budou. Souvisí s investicí, ale nezávisí na jejím pořízení a realizaci. Jmenovitě jsou to např. náklady na projektovou dokumentaci, administrativní náklady na přípravu projektu, náklady na zpracování ekonomických studií a náklady na hodnocení efektivity investice.⁵⁶

3.8.2 Investiční fáze (projektová příprava a realizace výstavby)

Následuje investiční fáze, kam spadá časový interval od započetí investiční výstavby do zahájení provozu. Obvykle v tomto období výdaje silně převyšují příjmy.⁵⁷

Do této fáze spadá náplň vlastní realizace projektu. Dělí se do několika kroků.

⁵² Tamtéž, s. 31

⁵³ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 32

⁵⁴ Tamtéž, s. 32

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 9

⁵⁷ Tamtéž, s. 9

Prvním krokem je zpracování zadání stavby, což je dokument, ve kterém jsou vymezeny důvody vzniku projektu, jeho souvislosti, cíle a rozsah.⁵⁸ Jsou v něm uvedeny všechny základní informace potřebné pro „návrh a realizaci projektu týkající se surovin, produktů, výrobních aj. kapacit, požadavků na energie a pomocné látky, omezujících podmínek a aplikovaných standardů“.⁵⁹ Mohou v něm být vymezeny také předběžně vybraná technologická řešení a v případě licence požadavky na jejího poskytovatele a záruky s ní spjaté.

Následně je zpracována úvodní projektová dokumentace. Projekt je v této části zpracován tak podrobně, aby bylo možné přesněji odhadnout náklady, definitivně schválit projekt, získat územní rozhodnutí a stavební povolení. Vyhotovuje se dokumentace pro územní rozhodnutí s rozšířenou technologickou částí, dokumentace pro stavební povolení s rozšířenou technologickou částí a vyhodnocení vlivu na životní prostředí.

Ve fázi zpracování realizační projektové dokumentace se zpracovávají inženýrské výpočty, výkresy a dokumentace, které jsou potřebné k realizaci projektu. Získané údaje napomáhají k přesnějšímu vyhodnocení a kvantifikování budoucích potřeb – např. dodatečných zdrojů, školení apod.

Čtvrtým krokem investiční fáze je realizace výstavby. V této době jsou obvykle objednávány materiály pro montáž, připravuje se staveniště a jsou montována výrobní zařízení, která jsou následně testována. Nakonec jsou montáže ukončeny a správcem nových zařízení se místo dodavatele stává jejich vlastník. Zároveň probíhá příprava na provoz, údržbu a další.⁶⁰

Po realizaci výstavby probíhá příprava uvedení do provozu, uvedení do provozu a zkušební provoz. Provádí se testy zhotoveného výrobního zařízení, zavádí se do provozu, a když úspěšně funguje, vlastník jej zařadí do normálního provozu. Dbá se na dodržení provozních a bezpečnostních standardů a na dodržení podmínek uvedených v projektové dokumentaci.

Posledním krokem je aktualizace dokumentace a systémů. Jde o úpravy nových i dosavadních dokumentací a norem do takového stavu, aby záznamy v nich odpovídaly skutečnosti.

⁵⁸ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 33

⁵⁹ Tamtéž, s. 33

⁶⁰ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 33 - 35

Celkově nejdůležitější pro investiční fázi je zpracovat kvalitní plán a efektivně řídit realizaci projektu. Je třeba přitom pečlivě kontrolovat časový plán realizace – čas je kritickým faktorem.⁶¹

3.8.3 Provozní fáze (operační)

Třetí je provozní fáze, je to časové rozpětí od zahájení provozu do ukončení. Jinak řečeno také životnost projektu. Přínosy (anglicky benefits), což jsou všechny kladné efekty, které z investice plynou, by měly převažovat nad náklady z investičního projektu (anglicky costs), což jsou naopak efekty záporné. Tento čistý příjem získaný v jednotlivých letech provozu by měl pokrýt a být větší než výdaje na investiční fázi.⁶²

Krátkodobý pohled na provozní fázi zahrnuje případné problémy po zprovoznění projektu. Z dlouhodobého pohledu je to pohled na celkovou strategii a na náklady a výnosy z ní plynoucích. Součástí provozní fáze je i údržba zařízení. Náklady na údržbu musí být zahrnuty v hodnocení projektu.⁶³

3.8.4 Ukončení provozu a likvidace

Čtvrtou a poslední fází je fáze poprovozní či likvidační. Projekt již není v provozu, ale pořád může působit na přínosy a náklady jistých subjektů. Pokud se tak stane a jejich výše je nezanedbatelná, je nutné je zahrnout do hodnocení investice. Jsou to například náklady na likvidaci zařízení či výnosy z prodeje zařízení.⁶⁴

Obvykle je zde zahrnuta demontáž a likvidace zařízení, sanace lokality, prodej nepotřebných zásob apod. Je potřeba provést také účetní vyrovnání. Likvidační hodnota projektu se spočítá jako rozdíl mezi příjmy a výdaji z likvidace.⁶⁵

Hlavní informace jsou získávány od investora, z technické a provozní dokumentace a podobně. Pokud byla předem zpracována studie proveditelnosti nebo podnikatelský záměr, určení základních charakteristik projektu je mnohem snazší, protože mnoho informací je možné získat z těchto studií. Je však nutno brát ohled na kvalitu jejich

⁶¹ Tamtéž, s. 36 – 37

⁶² SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 7 – 10

⁶³ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 37 - 38

⁶⁴ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 10

⁶⁵ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 38 - 39

zpracování a na to, že to není nezpochybnitelný zdroj. Proto je třeba uplatnit kritický pohled.⁶⁶

3.9 Efektivnost investičních projektů

Rozsah a strukturu investic v podniku ovlivňuje spousta faktorů, na nichž závisí potřeba investic a zvolení konkrétních investičních projektů. Tyto faktory rozhodujícím způsobem ovlivňují, jak jsou investiční projekty celkově efektivní. Řadí se mezi ně např. tržní požadavky na rozsah a ceny potřebných výrobků, nároky na technické a technologické výrobní inovace, které působí na kapitálové a provozní výdaje, dále ekologická či bezpečnostní omezení, zdroje kapitálu včetně nákladů na jeho získání a různá ekonomická omezení zvnějšku, jako jsou daně, cla vývozní a dovozní přírážky apod.⁶⁷

Valach uvádí, že „*celková efektivnost investičních projektů se musí posuzovat podle toho, jak přispívají k hlavnímu cíli podnikání firmy – tj. k maximalizaci její tržní hodnoty pro vlastníky*“.⁶⁸ To nejlépe zobrazují finanční kritéria pro hodnocení efektivnosti investic – především čistá současná hodnota, vnitřní výnosové procento, a pak další kritéria, která však efektivnost a návratnost projektu posuzují jen z určitého finančního pohledu, a proto jsou přijatelná méně. V praxi se může stát, že investiční rozhodování nebo zvolení konkrétního projektu je dočasně řízeno jinými kritérii, např. při snaze proniknout investicí na nový trh nebo pokud nejsou primárně sledovány ekonomické efekty, ale z dlouhodobějšího časového hlediska by měla být na prvním místě vždy uvedena finanční kritéria.⁶⁹

Dle Fotra a Součka má v technicko-ekonomické studii projektu finanční analýza a hodnocení projektů hlavní postavení, protože údaje z nich získané dávají základní informace pro rozhodnutí o přijetí či nepřijetí projektu a pro posouzení variant projektu a následný výběr varianty pro realizaci. Rozhodnutí vyplývající z hodnocení a výběru projektů se dělí na investiční a finanční. Investiční rozhodnutí souvisí s věcnou náplní projektu, s konkrétními aktivy, do kterých se bude investovat. Rozhodnutí finanční se týká

⁶⁶ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 10

⁶⁷ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 79 – 80

⁶⁸ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 80

⁶⁹ Tamtéž, s. 80

toho, jak velké a jak strukturované finanční zdroje budou potřebné pro realizaci projektu. Základem pro oba druhy rozhodnutí je peněžní tok (cash flow) projektu.⁷⁰

3.10 Hodnocení veřejných projektů

Ve veřejném sektoru je zkoumáno, jak uspokojovat veřejné potřeby, které je třeba pokrýt omezenými veřejnými financemi. Veřejné potřeby jsou vymezeny v cílech jednotlivých veřejných politik a tyto cíle jsou převedeny do systému veřejných výdajových programů. Poptávka občanů po veřejných statcích a službách je vždy větší než disponibilní prostředky. Ve veřejné správě je proto řešen problém, jak racionálně přerozdělovat vzácné zdroje a zacházet s nimi dle kritérií hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti (3E), což jsou hlavní kritéria k hodnocení a kontrole veřejných výdajových programů. Je prováděna obsahová kontrola veřejných výdajů, a to ve třech podobách – před uskutečněním výdajů, ve formě průběžné kontroly a na konci výdajové aktivity, kdy se zjišťuje, jestli byly dosaženy plánované ukazatele dle stanovených cílů. Kontrola formální se týká účtů a dokumentace. Dělí se na interní, kterou provádí každý vedoucí pracovník, který zodpovídá za veřejné výdaje, a na externí, kterou provádí nezávislé instituce.⁷¹

Při hodnocení veřejných projektů je brána na zřetel stránka nákladů a stránka užitků. S ohledem na omezenost zdrojů jsou náklady důsledky veřejných projektů mající negativní charakter. Jelikož jsou zdroje omezené, je nutno ve veřejném sektoru rozhodovat o tom, kterou akci je možné uskutečnit a kterou již není možné realizovat. Proto jsou hledány způsoby, jak minimalizovat náklady, protože náklady z ekonomického hlediska představují ztrátu jiných užitků. Tak vznikají náklady obětované příležitosti. Příkladem je, že výstavba veřejného mostu znemožní uskutečnit výstavbu veřejné nemocnice.

Na užitky, které představují taktéž toky z veřejných projektů, je nahlíženo pozitivně. Cílem je jejich maximalizace z omezených veřejných zdrojů.

U veřejných projektů často platí, že to, co jedni ztratí, je u jiných protiúčtem za zisk. Příkladem je postavení obchvatu mimo město. Řidiči ušetří čas a palivo, ale obyvatelé vesnice, kterou obchvat vede, zatěžuje hluk, znečištění, popř. i znehodnocení bydlení. Na základě toho se při použití dichotomického klasifikačního hlediska užitky a náklady dělí na přímé a nepřímé, hmotné a nehmotné a vnitřní a vnější.

⁷⁰ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 68

⁷¹ OCHRANA, F., PAVEL J., VÍTEK L. a kol., Veřejný sektor a veřejné finance, s. 41 – 42

Přímé užitky a náklady mají bezprostřední souvislost se základními cíli projektu. Nepřímé neboli společenské užitky a náklady jsou chápány jako přínosy z projektu a náklady příležitosti pro celou společnost bez ohledu na cílovou skupinu. Hmotné užitky a náklady lze oceňovat na trhu. Nehmotné náklady a užitky nelze vyjádřit v tržních cenách. Příkladem nehmotného nákladu je hluk provozu na dálnici a příkladem nehmotného užitku je čas, který ušetří řidiči. Vnitřní náklady a užitky mají vztah k prvotnímu zadavateli a uživateli veřejné zakázky. Vnější náklady a užitky se vyskytují ve formě pozitivních externalit, které představují kladné úspory pro necílovou skupinu a ve formě negativních externalit, které jsou naopak nákladem pro necílovou skupinu.

Na základě takového členění nákladů a užitků lze kvantifikovat a porovnat jednotlivé varianty. Varianty jsou porovnávány pomocí různých analytických metod. Základ tvoří zjištění, jak celkové náklady závisí na užitku.⁷²

3.11 Metody hodnocení efektivnosti investičních projektů

Ve finanční teorii a praxi se vyskytuje několik metod pro posuzování efektivnosti investičních projektů a jejich výběr. V některých případech jsou zásadně odlišné a někdy jsou to různé postupy propočtů, které vedou ke stejným závěrům.

Podle toho, zda tyto metody berou v úvahu faktor času, se dělí na statické a dynamické. Statické metody faktor času nerespektují a je možné je použít pouze v případě, že faktor času při investičním rozhodování nehraje důležitou roli. Příkladem je jednorázové pořízení fixního majetku s krátkou životností maximálně 2 roky. Výše diskontní sazby neboli požadovaná míra výnosnosti zde má také podstatnou roli, protože faktor času má tím menší význam, čím nižší je. Možnost použití statických metod při vyhodnocování investičních projektů je však hodně omezena, protože takové projekty se v praxi vyskytují jen málokdy. Protože jsou ale jednoduché, mají v hospodářské praxi velkou oblibu a jsou často používané.

Metody dynamické faktor času respektují. Jejich použití by mělo být ve všech případech, kdy má dlouhodobý majetek delší dobu pořízení a ekonomickou životnost, což se vztahuje k většině projektů. Faktor času má velký vliv na rozhodování o ne/přijetí

⁷² OCHRANA, F., Hodnocení veřejných projektů a zakázek, s. 24 – 26

projektu a na vybírání vhodné investiční varianty. Ovlivňuje peněžní příjmy z projektu i kapitálové výdaje.

Dle hlediska pojetí efektů z investičních projektů mohou být metody hodnocení investičních projektů rozděleny na:

- Nákladová kritéria hodnocení efektivnosti – kritérium hodnocení = očekávaná úspora nákladů.
- Zisková kritéria hodnocení efektivnosti – kritérium hodnocení = očekávaný účetní zisk.
- Čistý peněžní příjem z projektu – kritérium hodnocení = očekávaný peněžní příjem z projektu.⁷³

Metody využívající nákladová kritéria mají za efekt úsporu nákladů, která se týká investičních i provozních nákladů, protože jejich výše může být rozdílná. Jednorázové investiční náklady jsou vyjádřeny ve formě požadovaných výnosů z nákladů vynaložených na investici a spolu s ročními náklady na provoz jsou spojeny do průměrných ročních nákladů, které jsou vyjádřeny stejně jako jednorázové investiční náklady, ale navíc jsou zvýšeny o roční odpisy a ostatní provozní náklady. Použití nákladových metod je však omezené. Lze je aplikovat v tom případě, že investice zabezpečují stejný rozsah produkce a stejné realizační ceny, protože jejich změny nejsou brány v potaz. Roční průměrné náklady slouží k určení vhodnosti různých projektů, není možné jimi vypočítat efektivnost jednoho projektu. Nejčastěji se tyto metody používají, když nelze spolehlivě určit zisk, u projektů s cílem úspory nákladů či u neziskových organizací.

Efekt investování ziskových kritérií spočívá v zisku sníženém o daň ze zisku. Tato metoda je komplexnější, je v ní zahrnut i zisk získaný z objemu výkonů jednotlivých projektových variant. Mínusem je však fakt, že v zisku nejsou zahrnuty příjmy z odpisů, což zkresluje výsledky.

Proto jsou v současnosti nejvíce využívána kritéria, kde je efektem čistý peněžní příjem z projektu, což je součet zisku po zdanění s odpisy a případně s dalšími příjmy.⁷⁴

⁷³ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 81

⁷⁴ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 82

Vyhodnocování efektivnosti variant investic je v teorii i praxi nejčastěji prováděno následujícími šesti metodami:

1. „Průměrné roční náklady;
2. Diskontované náklady;
3. Čistá současná hodnota a index rentability;
4. Vnitřní výnosové procento;
5. Průměrná výnosnost;
6. Doba návratnosti.⁷⁵

3.11.1 Statické metody

3.11.1.1 Výnosnost (rentabilita) investice

Efektem z projektu je u tohoto ukazatele většinou průměrný roční zisk po zdanění. Metoda může být použita u investičních možností, které mají různou životnost a mohou mít i různý objem produkce. Když se porovná průměrná výnosnost investičního projektu a požadovaná minimální výnosnost, výstupem je absolutní efektivnost, neboli zjištění přijatelnosti investice.⁷⁶

Vzorec pro výpočet výnosnosti investice:

$$V_p = \frac{\sum_{n=1}^N Z_n}{N * I_p}$$

Kde: V_p = průměrná výnosnost investice;

Z_n = roční zdaněný zisk během jednotlivých roků životnosti;

I_p = roční průměrná hodnota dlouhodobého majetku v zůstatkové ceně;

N = doba životnosti;

N = jednotlivé roky životnosti.

Projekt je přijatelný tehdy, když je varianta investice výnosná aspoň tak jako současná výnosnost celé firmy. Při porovnávání více variant je logicky vybrána varianta, u které vyjde průměrná výnosnost vyšší.⁷⁷

⁷⁵ Tamtéž, s. 82 – 83

⁷⁶ Tamtéž, s. 139

⁷⁷ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 139

3.11.1.2 Doba návratnosti investice

Patří mezi tradiční a často používaná kritéria, především v bankovníctví. Jde o dobu, během které je projekt splacen z peněžních příjmů z projektu, tzn. ze zisku po zdanění s odpisy. Vypočte se jako podíl celkových investičních výdajů a průměrného ročního zisku. Pokud je doba návratnosti kratší, než bylo předem stanoveno, je projekt přijatelný. Čím je tato doba kratší, tím je projekt příznivější.⁷⁸

Podle Siebera je projekt přijatelný tehdy, pokud je doba návratnosti kratší nebo rovna době životnosti projektu. Tato metoda nebere v potaz faktor času, závisí na tocích hotovosti projektu, po době návratnosti již nejsou hotovostní toky brány v potaz a neinformuje, jaký je čistý výnos plynoucí z projektu. Proto by doba návratnosti investice měla sloužit spíše jako doplňující ukazatel.⁷⁹

3.11.2 Dynamické metody

3.11.2.1 Čistá současná hodnota

Čistá současná hodnota patří mezi dynamické metody hodnocení efektivnosti investičních projektů.

Fotr a Souček uvádí, že čistá současná hodnota (anglicky Net Present Value – NPV) je vyjádřena rozdílem mezi současnou hodnotou všech budoucích příjmů projektu a současnou hodnotou všech výdajů projektu. Jinak řečeno to je suma diskontovaného čistého peněžního toku projektu v průběhu jeho životnosti.⁸⁰

Valach uvádí, že je definována jako diskontované peněžní příjmy z investičního projektu mínus kapitálový výdaj. Efektem z investice je peněžní příjem projektu tvořený součtem očekávaného zisku po zdanění, odpisů a dalších případných příjmů. V případě, že kapitálové výdaje jsou uskutečňovány během delší doby, je definována jako diskontované peněžní příjmy z projektu mínus diskontované kapitálové výdaje z jednotlivých let.⁸¹

Dle Siebera je čistá současná hodnota vyjádřena jako současná hodnota hotovostních toků z investice v budoucnosti plus hotovostní tok v nultém roce (investiční výdaje).⁸²

⁷⁸ Tamtéž, s. 142

⁷⁹ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 34

⁸⁰ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 68

⁸¹ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 100

⁸² SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 26

Vzorec pro výpočet čisté současné hodnoty:

$$\check{C}SH = \sum_{n=1}^N CF_n \frac{1}{(1+i)^n} - KV$$

Kde: N = doba životnosti;

n = jednotlivé roky životnosti;

CF = hotovostní toky z investice během jednotlivých let životnosti;

i = požadovaná výnosnost;

KV = kapitálový výdaj.⁸³

Projekt je přijatelný, pokud ukazatel čisté současné hodnoty vyjde větší nebo roven nule.

Charakteristika metody – bere v úvahu hodnotu peněz v čase a všechny peněžní toky včetně těch po době návratnosti, je závislá pouze na odhadnutí toků hotovosti a diskontní sazby, čistý výnos je vyjádřen absolutně v penězích.⁸⁴

3.11.2.2 Vnitřní výnosové procento

Patří také mezi dynamické metody, efektem je peněžní příjem z projektu, bere v úvahu faktor času a je bráno za skoro stejně vhodné jako metoda čisté současné hodnoty. Je označováno také jako vnitřní míra výnosu či návratnosti. Vnitřní výnosové procento je taková úroková míra, kdy je současná hodnota hotovostních toků z projektu rovna kapitálovým výdajům.⁸⁵

Dle Fotra a Součka je tato metoda chápána jako výnosnost projektu během jeho života. V číselném vyjádření se vnitřní výnosové procento rovná diskontní sazbě, při níž je čistá současná hodnota na nule.⁸⁶

Vzorec pro výpočet (interpretace veličin je stejná jako u čisté současné hodnoty, viz výše):

$$\sum_{n=1}^N CF_n \frac{1}{(1+i)^n} = KV$$

⁸³ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 100

⁸⁴ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 27

⁸⁵ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 117

⁸⁶ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 80

Přijatelnost investičního projektu nastává v tom případě, kdy je výsledek (vnitřní výnosové procento) větší, než předpoklad diskontní sazby. Když je porovnáváno více projektů, vybere se ten s vyšším výsledkem.⁸⁷

Většinou vyjdou stejné výstupy, jako při použití metody čisté současné hodnoty, avšak v tomto případě v relativním vyjádření (v %).⁸⁸

3.11.2.3 Index rentability

Tento ukazatel „vyjadřuje velikost současné hodnoty budoucích příjmů projektu, připadající na jednotku investičních nákladů přepočtených na současnou hodnotu“.⁸⁹ Sieber tvrdí, že je to vlastně ziskovost investice v procentech, která je měřena čistou současnou hodnotou a zobrazuje, kolik korun čistého diskontovaného přínosu náleží jedné investované koruně.⁹⁰

Vypočte se jako současná hodnota budoucích příjmů projektu vydělená současnou hodnotou investičních výdajů. Výsledek je vyjádřen relativně. Index rentability úzce souvisí s čistou současnou hodnotou, pokud je ČSH > 0, pak je index rentability > 1 a v tomto případě je projekt doporučen k realizaci. Opačný případ nastává, když je ČSH < 0 a index rentability < 1.⁹¹

⁸⁷ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 28

⁸⁸ VALACH, J. a kol., Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, s. 121

⁸⁹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 79

⁹⁰ SIEBER, P., Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka, s. 34

⁹¹ FOTR, J., SOUČEK, I., Investiční rozhodování a řízení projektů, s. 79

4 Praktická část

4.1 Charakteristika městyse Klenčí pod Čerchovem

V západních Čechách se na úpatí Českého lesa v nadmořské výšce 440 – 570 metrů nachází obec Klenčí pod Čerchovem. Jak název napovídá, v blízkosti obce leží nejvyšší hora Českého lesa, Čerchov vysoký 1042 m.

Klenčí vzniklo na staré zemské stezce vedoucí z Řezna do Prahy, kudy se od roku 1546 uskutečňovalo pravidelné poštovní spojení. První písemná zmínka o obci, jako o jedné z jedenácti privilegovaných chodských vesnic na Domažlicku, pochází z roku 1325 z privilegia Jana Lucemburského. Pro oblast Chodska jsou typické národopisné zvyky, kroje a nářečí. Narodilo se zde několik slavných osobností – spisovatelé Jindřich Šimon Baar a Jan Vrba a hudební skladatel Jindřich Jindřich. Dominantou obce je středověký kostel svatého Martina z 16. století.

Katastrální výměra Klenčí je 1809 hektarů. Ke konci roku 2014 zde žilo 1256 obyvatel s věkovým průměrem kolem 40 let. Co se vzdělanosti týče, dle výsledků posledního Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011, má nejvíce občanů Klenčí výuční list nebo maturitu – do každé skupiny spadá zhruba 35 % obyvatel. Zdejší nezaměstnanost se v tu dobu pohybovala kolem 7 %.

V prosinci 2006 byl obci vrácen statut „městys“. Do její samosprávy spadají také blízké vsi Capartice, Černá Řeka a osada Jindřichova Hora. V její působnosti je úřad městyse, stavební úřad a matrika. Obec se dá považovat za centrum pro okolní menší obce, proto jsou ve správě stavebního úřadu a matriky záležitosti nejen městyse Klenčí, ale i blízkých obcí Postřekova, Dílů, Nemanic, Chodova, Trhanova a Pece; pod matriku dále spadají i obce Draženov a Ždánov.

Klenčí pod Čerchovem je členem Mikroregionu a dobrovolného svazku obcí Chodská liga, založeného v roce 1998. Tato organizace propaguje prostřednictvím Chodského regionálního informačního střediska v Klenčí oblast Horního Chodska, což je část území v okrese Domažlice, nacházející se v podhůří CHKO Český les v blízkosti hranic s Německem. V současné době sdružuje 13 obcí.

V obci je provozováno několik podniků, především z oblasti zemědělské výroby, stavebnictví, zpracování dřeva a výroby elektrosoučástek. Zdejší dostupnost služeb je pro běžný život zcela dostačující. Ze sektoru školství funguje v obci mateřská škola, základní

devítiletá škola, školní jídelna, školní družina a základní umělecká škola. Sektor zdravotnictví zastupují dva praktičtí lékaři, dětská lékařka, dvě zubní ordinace a ženská lékařka. Dále je k dispozici lékárna, dům s pečovatelskou službou, zvěrolékař, pošta, knihovna, několik prodejen smíšeného zboží, restaurace a další.

O společenské a kulturní vyžití v obci se stará několik organizací - zejména občanské sdružení Výbor pro rozvoj městyse Klenčí pod Čerchovem a okolí, Osvětová beseda, Tělovýchovná jednota Spartak Klenčí a Sbor dobrovolných hasičů.⁹²

Po volbách v říjnu 2014 se v Klenčí po čtrnácti letech změnil starosta. Karla Smutného vystřídal ve funkci Jan Bozděch. Po šestnácti letech se volilo do zastupitelstva 15 členů a byla zřízena pětičlenná rada městyse.

V současné době probíhá v obci velká investiční akce „Dům přírody Českého lesa“. Na akci byla poskytnuta dotace z Operačního programu životního prostředí v rámci prioritní osy 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny. Celkové způsobilé veřejné výdaje jsou 21 925 812 Kč. Dotace pokryje 90 % způsobilých výdajů. Městys bude financovat z vlastních zdrojů zbývajících 10 % způsobilých výdajů. V rámci akce proběhne rekonstrukce objektu Staré pošty, ve kterém bude Dům přírody Českého lesa umístěn a bude vytvořena vnitřní a venkovní expozice.⁹³

⁹² ALTMANOVÁ, L., Analýza komunálních voleb v obci Klenčí: Bakalářská práce, s. 24 - 34

⁹³ Městys Klenčí pod Čerchovem, Smlouva č. 11100006 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR

4.2 Rozpočet obce

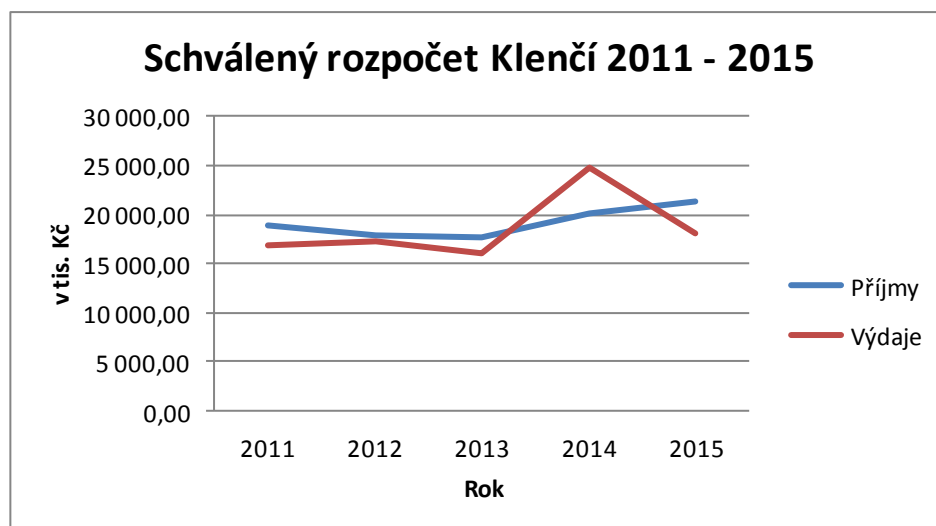
V následující tabulce a grafu je zobrazen schválený rozpočet městyse Klenčí pod Čerchovem během let 2011 – 2015.

Tabulka č. 3: Rozpočet obce v letech 2011 – 2015

		Rok				
		2011	2012	2013	2014	2015
Příjmy v tis. Kč	Daňové	10 229,00	10 198,00	10 009,00	12 083,00	13 135,50
	Nedaňové	4 979,00	4 973,00	5 004,00	4 989,00	5 019,00
	Kapitálové	73,00	73,00	73,00	73,00	73,00
	Přijaté dotace	3 500,00	2 600,00	2 540,00	3 000,00	3 000,00
	Celkem	18 781,00	17 844,00	17 626,00	20 145,00	21 227,50
	Financování	0,00	1 368,50	0,00	8 000,00	0,00
	Celkem s financováním	18 781,00	19 212,50	17 626,00	28 145,00	21 227,50
Výdaje v tis. Kč	Běžné	14 186,00	15 116,50	15 460,00	16 819,00	16 314,50
	Kapitálové	2 714,00	2 117,00	664,50	8 060,00	1 713,00
	Celkem	16 900,00	17 233,50	16 124,50	24 879,00	18 027,50
	Financování	1 881,00	1 979,00	1 501,50	3 266,00	3 200,00
	Celkem s financováním	18 781,00	19 212,50	17 626,00	28 145,00	21 227,50

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Schválený rozpočet na rok 2011 – 2015)

Graf č. 1: Schválený rozpočet městyse Klenčí pod Čerchovem v letech 2011 - 2015

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů v tabulce

Zastupitelstvo rozpočet schvaluje na konci předcházejícího účetního období. Je to finanční plán, který se vždy tvoří na jedno rozpočtové období shodné s kalendářním rokem. Nejdříve se zpracovává návrh rozpočtu, který následně projednává finanční výbor.

Nejméně 15 dnů před tím, než jej bude projednávat zastupitelstvo městyse, je rozpočet zveřejněn na úřední desce a v elektronické podobě. Poté rozpočet projednává na svém zasedání zastupitelstvo městyse. V průběhu roku se na základě aktuálního stavu hospodaření provádí rozpočtová opatření, což jsou změny v příjmech a výdajích. Provádí se v těchto situacích – opravy a havárie, příjem dotací, které nelze dopředu do rozpočtu zahrnout, navýšení v důsledku nenadálých příjmů a výdajů. Každé rozpočtové opatření musí být projednáno finančním výborem a schváleno zastupitelstvem městyse.

V případě, že je rozpočet přebytkový či schodkový, zapojuje se do rozpočtu financování. Na straně příjmů zahrnuje přijetí úvěru nebo zapojení vlastní rezervy. Na straně výdajů pak splátky úvěru.⁹⁴

4.3 Investiční dotační projekt „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“

Kapitola 4.3 této práce se věnuje investičně dotační akci „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“, která byla plánována samosprávou městyse od roku 2009. Výstavba proběhla v roce 2012 a projekt byl podpořen finančními prostředky z Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí.

4.3.1 Charakteristika projektu

V projektu byla realizována výstavba a vybavení areálu pro nakládání s odpady. Do této doby nebylo v Klenčí podobné komplexní zařízení provozováno. Samospráva městyse viděla hlavní efekt projektu ve zkvalitnění nakládání s odpady pro zdejší obyvatele a z toho plynoucí zkvalitnění životního prostředí. Důležitým faktorem pro realizování této investiční akce byla také poloha městyse v blízkosti Chráněné krajinné oblasti Český les, jakožto vyhledávané turistické oblasti. Roli hrála také blízkost menších spádových obcí. Výstavba sběrného dvora byla velice důležitá a jasná investiční priorita vedení městyse ve smyslu provozování veřejné služby pro obyvatele.

Cílem projektu bylo tedy vystavění nového moderního sběrného dvora odpadů sloužícího především obyvatelům městyse k dočasnému ukládání odpadů. Byla to prioritní

⁹⁴ KOHOUTOVÁ, Z., Ústní sdělení, 23. 3. 2015

akce také vzhledem ke zvyšujícímu se počtu obyvatel a z toho plynoucí rostoucí produkce odpadu.

K umístění sběrného dvora bylo využito vhodných pozemků ve vlastnictví městyse v technickém a provozním zázemí obce v areálu bývalých kasáren, plně respektující místní územní plán. Vzhledem k tomu, že se tyto pozemky nacházejí ve svahu, byly v projektové stavební dokumentaci navrženy terénní úpravy, aby byl v budoucnu zajištěn neomezeně fungující provoz.⁹⁵

4.3.2 Předinvestiční fáze projektu

Příprava projektu začala již v roce 2009. Na projekt bylo zažádáno o poskytnutí finanční podpory z Fondu soudržnosti Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) – prioritní osa 4 „Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží. 19. července 2010 byla Státním fondem schválena výše podpory 5 % z celkových způsobilých veřejných výdajů. Finanční podpora z Fondu soudržnosti EU byla schválena v listopadu 2010 až na základě druhé žádosti podané městysem Klenčí ve výši 85 % z celkových způsobilých veřejných výdajů. Městys Klenčí financoval z vlastních zdrojů zbylých 10 % výdajů. Celkové způsobilé náklady projektu činily 9 197 575 Kč.⁹⁶

K rozhodnutí o poskytnutí dotace byly požadovány tyto doklady:

- Projektová dokumentace umožňující průběžnou i závěrečnou kontrolu,
- Aktuální prohlášení o plátcovství DPH,
- Stavební povolení s nabytím právní moci,
- Smlouva o dílo, se zahrnutím finančního harmonogramu a položkového rozpočtu,
- Smlouva na zpracování projektové dokumentace, příp. další přípravy projektu,
- Doklady, které prokazují, že byl dodržen zákon o zadávání veřejných zakázek, v platném znění,
- Smluvní doklady týkající se autorského a technického dozoru nad stavbou,

⁹⁵ Městys Klenčí pod Čerchovem, Tisková zpráva – Klenčí pod Čerchovem má nový sběrný dvůr z podpory EU, s. 1 – 2

⁹⁶ Městys Klenčí pod Čerchovem, Smlouva č. 10074754 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR, s. 1 – 3

- Návrh podmínek výběru provozovatele,
- Odborný posudek od nezávislé odborně způsobilé osoby,
- Aktualizování realizačních termínů a dokladů k veřejné podpoře,
- Kopie smlouvy o zřízení a vedení účtu, na který bude poskytnuta podpora,
- Doklady o zajištění vlastních zdrojů,
- Nutné doklady k zajištění pohledávek,
- Aktualizování finanční analýzy.⁹⁷

4.3.2.1 Výběrové řízení na zhotovitele projektu

Na podzim 2011 byla městysem Klenčí pod Čerchovem, jakožto zadavatelem, vydána podlimitní veřejná zakázka „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“. Nabídku do výběrového řízení podalo celkem 7 firem. Byla ustanovena hodnotící komise skládající se z pěti členů. Ze zadávacího řízení byly hodnotící komisí vyřazeny tři firmy. Zbylé čtyři nabídky firem byly hodnoceny dle stanoveného kritéria „Nejnižší cenová nabídka“. Jako nejvhodnější variantu vybrala hodnotící komise dne 20. října 2011 nabídku zájemce Silnice Horšovský Týn a. s., jelikož splnil všechny zákonem stanovené požadavky a podal nejnižší cenovou nabídku.⁹⁸

4.3.3 Investiční fáze projektu

Staveniště bylo předáno vybranému zhotoviteli projektu firmě Silnice Horšovský Týn a.s. 5. prosince 2011 na základě uzavřené Smlouvy o dílo ze dne 16. listopadu 2011. Jako předmět díla byla stanovená dodávka stavby sběrného dvora. Trvání výstavby bylo určeno na 242 dní.

Práce na projektu byly zahájeny 22. února 2012. Dokončené dílo bylo předáno objednateli 29. června 2012, tedy v termínu stanoveném ve Smlouvě o dílo.

Předmětem předání bylo následující:

- Sběrný dvůr,
- Zpevněné plochy,
- Oplocení,

⁹⁷ Městys Klenčí pod Čerchovem, Rozhodnutí č. 10074754 – SFŽP, příloha: Doklady požadované k Rozhodnutí o poskytnutí dotace v Operačním programu Životní prostředí

⁹⁸ Městys Klenčí pod Čerchovem, Zpráva o posouzení a hodnocení nabídek, s. 1 – 5; Rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky, s. 1 – 2

- Vodovodní a kanalizační přípojka,
- Přípojka nízkého napětí,
- Dešťová kanalizace,
- Veřejné osvětlení,
- Venkovní kabelové rozvody,
- Bezpečnostní kamerový systém,
- Vybavení sběrného dvora.

Během investiční fáze byly provedené různé menší změny oproti schválenému projektu, jako např. posunutí opěrné zdi o půl metru nebo nahrazení zámkové dlažby asfaltobetonem. Všechny změny byly uvedeny v projektové dokumentaci skutečného provedení a odůvodněny v příloženém geodetickém zaměření.

Při předání objednavatel městys Klenčí zjistil různé vady a nedodělky, jako dokončení terénních úprav vně a uvnitř areálu, osetí trávou, doplnění štítků na kontejnerech a podobně. Termíny odstranění nedodělků byly dohodnuty do konce srpna 2012.⁹⁹

Tabulka č. 4: Rekapitulace nákladů projektu od firmy Silnice Horšovský Týn a.s.

Položka	Cena v Kč bez DPH	Cena v Kč včetně DPH 20 %
Všeobecné položky	195 000	234 000
Vybavení kontejnery	1 466 688	1 760 026
Zpevněné plochy	2 404 173	2 885 008
Oplocení	768 366	922 039
Přístřešek	1 345 717	1 614 860
Přípojky inženýrských sítí	899 065	1 078 878
Elektro přípojka	420 638	504 766
Celkem	7 499 647	8 999 576

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, příloha Smlouvy o dílo z 16. 11. 2011)

4.3.4 Provozní fáze projektu

Provozní fáze projektu byla zahájena 11. října 2012 v 10 hodin slavnostním otevřením. Celková plocha objektu je 1600 m² a jsou zde všechny potřebné sběrné nádoby na odpad produkovaný v domácnostech včetně nebezpečného odpadu. Příkladem odpadu,

⁹⁹ Městys Klenčí pod Čerchovem, Zápis o předání a převzetí předmětu díla, s. 1 – 4

který sem obyvatelé Klenčí a spádových obcí budou moci vyvážet, je objemný odpad, jako je např. nábytek, podlahové krytiny, pneumatiky; vyřazené elektrické a elektronické přístroje, biologický odpad, železo a ocel, stavební suť, sklo, plast, papír a další.¹⁰⁰

Provozovatelem sběrného dvora je firma RUMPOLD-R Rokycany s.r.o. Provozní doba sběrného místa je v úterý a ve čtvrtek od třinácti do sedmnácti hodin a v sobotu od osmi do dvanácti hodin. Obsluhu sběrného místa zajišťuje jedna osoba.¹⁰¹ V rámci projektu sběrného dvora tedy vzniklo jedno nové pracovní místo.

4.3.5 Dlouhodobý hmotný majetek

Dlouhodobý hmotný majetek byl pořízen především během investiční fáze. Některé položky pak byly dopořízeny během provozní fáze. Majetek je odepisován rovnoměrným způsobem odepisování dle následující právní úpravy:

- Zákon č. 563/1991 o účetnictví ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška 410/2009 Sb.
- Český účetní standard č. 708 pro některé vybrané účetní jednotky, které vedou účetnictví podle vyhlášky 410/2009 Sb.

Ceny v evidenci jsou uváděny včetně DPH 20 % a včetně dotace. U DPH je to proto, že žádost o dotaci byla podána včetně DPH a obec tudíž z pořízené investice DPH nenárokovala. U dotací je systém následující. Všechny dotace na pořízení dlouhodobého majetku vstupují do pořizovací ceny v plném ocenění a odepisuje se včetně dotace. Účet 403 (Dotace na pořízení dlouhodobého majetku) je ve zdrojích a proti odpisům se rozpouští zápisem 403/672. Na účtu 672 jsou Výnosy územních rozpočtů z transferů. Výše rozpuštění účtu 403 je dána tím, jaký byl poměr dotace k celkovým nákladům investiční akce. Jedná se o systém, podle kterého odepisují nevýdělečné organizace. Odpisy a výnosy k odpisům představují pro obec nepeněžní náklady.¹⁰²

V následujících čtyřech tabulkách je uveden dlouhodobý majetek sběrného dvora. Tabulky jsou rozděleny dle zařazení majetku do účetních odpisových skupin.

¹⁰⁰ Městys Klenčí pod Čerchovem, Tisková zpráva – Klenčí pod Čerchovem má nový sběrný dvůr z podpory EU, s. 1 – 2

¹⁰¹ Zdroj: Oficiální web městyse Klenčí pod Čerchovem. Dostupný z WWW: < www.klenci.cz >

¹⁰² KOHOUTOVÁ, Z., Ústní sdělení, 23. 3. 2015

Tabulka č. 5: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina VI – 50 let

Název	Pořizovací cena v Kč	Odpisy k 31. 12. v Kč			Zůstatková cena v Kč
		2012	2013	2014	2015
Technický dozor na stavbě	132 000,00	1 100,00	2 640,00	2 640,00	125 620,00
Autorský dozor projektanta	38 952,00	325,00	780,00	780,00	37 067,00
Zajištění projektu	259 420,00	2 162,00	5 189,00	5 189,00	246 880,00
Organizace zadávacího řízení	30 000,00	250,00	600,00	600,00	28 550,00
Zajištění administrativních úkonů	60 000,00	500,00	1 200,00	1 200,00	57 100,00
Zpracování plánu BOZP	5 400,00	45,00	108,00	108,00	5 139,00
Činnost koordinátora BOZP	48 000,00	400,00	960,00	960,00	45 680,00
Vodovodní přípojka	57 476,00	479,00	1 150,00	1 150,00	54 697,00
Zpevněné plochy	2 885 008,00	24 042,00	57 701,00	57 701,00	2 745 564,00
Všeobecné položky	234 000,00	1 950,00	4 680,00	4 680,00	222 690,00
EKO sklad vč. nájezdu a elektroinstalace	218 760,00	1 823,00	4 376,00	4 376,00	208 185,00
Buňka pro obsluhu	259 080,00	2 159,00	5 182,00	5 182,00	246 557,00
Oplocení	922 039,20	7 684,00	18 441,00	18 441,00	877 473,20
Přístřešek	1 614 860,00	13 458,00	32 298,00	32 298,00	1 536 806,00
Kanalizační přípojky	1 078 876,80	8 991,00	21 578,00	21 578,00	1 026 729,80
Elektro přípojka	504 764,60	4 207,00	10 096,00	10 096,00	480 365,60
Součet	8 348 636,60	69 575,00	166 979,00	166 979,00	7 945 103,60

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenci pod Čerchovem: Evidence dlouhodobého hmotného majetku)

Tabulka č. 6: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina IV – 20 let

Název	Pořizovací cena v Kč	Odpisy k 31. 12. v Kč			Zůstatková cena v Kč
		2012	2013	2014	2015
Vybavení kontejnery	946 185,60	19 712,20	47 310,00	47 310,00	831 853,40
Štěpkovač	264 000,00	5 500,00	13 200,00	13 200,00	232 100,00
Součet	1 210 185,60	25 212,20	60 510,00	60 510,00	1 063 953,40

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenci pod Čerchovem: Evidence dlouhodobého hmotného majetku)

Tabulka č. 7: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina I – 5 let

Název	Pořizovací cena v Kč	Odpisy k 31. 12. v Kč			Zůstatková cena v Kč
		2012	2013	2014	2015
Počítač s programem	72 000,00	6 000,00	14 400,00	14 400,00	37 200,00
Součet	72 000,00	6 000,00	14 400,00	14 400,00	37 200,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem: Evidence dlouhodobého hmotného majetku)

Tabulka č. 8: Dlouhodobý hmotný majetek – celkový součet

Název	Pořizovací cena v Kč	Odpisy k 31. 12. v Kč			Zůstatková cena v Kč
		2012	2013	2014	2015
Celkový součet	9 630 822,20	100 787,20	241 889,00	241 889,00	9 046 257,00

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.6 Financování způsobilých a nezpůsobilých výdajů projektu

V následujících dvou tabulkách je porovnán předpoklad financování způsobilých výdajů projektu se skutečným stavem po realizaci výstavby.

Tabulka č. 9: Předpoklad financování výdajů projektu

Zdroj	v %	v Kč
Městys Klenčí - vlastní podíl	10	919 757,50
Státní fond životního prostředí	5	459 878,75
Fond soudržnosti EU	85	7 817 938,75
Celkové způsobilé výdaje	100	9 197 575,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Smlouva č. 10074754 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR)

V tabulce č. 10 je zobrazena struktura předpokládaného financování způsobilých výdajů projektu dle Smlouvy č. 10074754 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR.

Tabulka č. 10: Skutečné financování výdajů projektu

Zdroj	v %	v Kč
Městys Klenčí - vlastní podíl	10	919 757,50
Státní fond životního prostředí	5	459 878,75
Fond soudržnosti EU	85	7 817 938,75
Celkové způsobilé výdaje	100	9 197 575,00
Městys Klenčí - nezpůsobilé výdaje		298 080,00
Městys Klenčí celkem		1 217 837,50
Celkové výdaje		9 495 655,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Tisková zpráva – Klenčí pod Čerchovem má nový sběrný dvůr z podpory EU)

V tabulce č. 11 je zobrazena struktura financování výdajů dle skutečnosti. Městys Klenčí si nebral na projekt žádný úvěr, financoval ho ze svých zdrojů. Deset procent z celkových způsobilých výdajů bylo uhrazeno ze schváleného rozpočtu z daňových příjmů. Nezpůsobilé výdaje byly uhrazeny z rezervy minulých let, což je rozdíl mezi stavem peněžních prostředků na bankovním účtu na začátku a na konci roku.

4.3.7 Provozní náklady projektu v letech 2012 - 2014

V následujících dvou tabulkách je porovnáván předpoklad provozních nákladů na sběrný dvůr se skutečností od října 2012, kdy byl projekt uveden do provozu, do konce roku 2014.

Tabulka č. 11: Předpoklad provozních nákladů projektu dle Finanční analýzy

Položka	Náklady v Kč		
	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Mzda obsluhy sběrného dvora	14 490	57 960	57 960
Elektrická energie	6 000	24 000	24 000
Vodné a stočné	3 420	13 680	13 680
Další nespecifikované náklady	1 000	12 000	12 000
Opravy hmotného majetku	0	0	0
Náklady na uložení odpadů a pohonné hmoty	76 000	303 000	303 000
Celkem	100 910	410 640	410 640

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Finanční analýza „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“)

Tabulka č. 12: Skutečné provozní náklady projektu dle evidence Městysu Klenčí pod Čerchovem

Položka	Náklady v Kč		
	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Platby provozovateli	41 897	252 922	320 954
Elektrická energie	0	2 101	3 505
Vodné a stočné	0	31 240	33 765
Celkem	41 897	286 263	358 224

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Evidence nákladů sběrného dvora)

V případě skutečných provozních nákladů v tabulce č. 12 jsou do plateb provozovatelů zahrnuty náklady na uložení odpadu dle jeho množství, náklady na třídění odpadu a mzda pracovníka. U nákladů na elektrickou energii a vodné a stočné je u zkušebního provozu v roce 2012 uvedena nulová položka, protože dodavatel vody účtuje vždy až za delší časové období zpětně a tyto náklady se tedy promítly v následujícím roce včetně.

Z porovnání předpokladu provozních nákladů se skutečností vyplývá, že náklady předpokládané dle Finanční analýzy byly vyšší, než jaká je skutečnost. Hlavní důvod spočívá v tom, že se předpokládalo, že do sběrného dvora budou odpad odvážet i obyvatelé spádových obcí, tento předpoklad se však zatím nepotvrdil. Z toho plyne menší množství odpadu a tím i nižší náklady.

4.3.8 Příjmy projektu v letech 2012 – 2014

V následujících dvou tabulkách je porovnáván předpoklad příjmů sběrného dvora se skutečností v provozní fázi od října 2012, kdy byl projekt uveden do provozu, do konce roku 2014.

EKO-KOM je organizace, která zprostředkovává systém zpětného odběru obalů a odpadů. Je stanovena průměrná jednotková cena za tunu využitelných složek odpadů, které jsou uloženy ve sběrném dvoře. Jedná se o papír, sklo, plast, případně kovy a nápojové kartony.

Tabulka č. 13: Předpoklad příjmů projektu dle Finanční analýzy

Položka	Příjmy v Kč		
	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Příjmy od EKO-KOMU	4 500	18 000	18 000
Celkem	4 500	18 000	18 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Finanční analýza „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“)

Ve Finanční analýze bylo uvažováno 10 tun využitelného odpadu za rok, tedy 2,5 tuny za 3 měsíce. Jednotková cena za tunu je 1 727 Kč.

Tabulka č. 14: Příjmy projektu dle evidence Městysse Klenčí pod Čerchovem

Položka	Příjmy v Kč		
	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Příjmy od EKO-KOMU	3 077	25 422	20 137
Celkem	3 077	25 422	20 137

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Evidence příjmů sběrného dvora)

Během zkušebního provozu v roce 2012 bylo množství využitelného odpadu menší, než předpoklad, o 0,8 tuny. V následujících letech již došlo ke zvýšení – v roce 2013 to bylo 14,7 tuny a v roce 2014 11,6 tuny. Rozdíl mezi předpokladem a skutečností je způsoben tím, že předem nelze přesně odhadnout množství využitelného odpadu.

4.3.9 Cash flow v letech 2012 – 2014

V následujících dvou tabulkách a grafu je porovnáván a zobrazen předpoklad cash flow – rozdílu mezi příjmy a výdaji - sběrného dvora se skutečností v provozní fázi od října 2012, kdy byl projekt uveden do provozu, do konce roku 2014.

Tabulka č. 15: Cash flow sběrného dvora v letech 2012 – 2014 dle Finanční analýzy

Položka	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Příjmy	4 500	18 000	18 000
Výdaje	100 910	410 640	410 640
Cash flow	-96 410	-392 640	-392 640

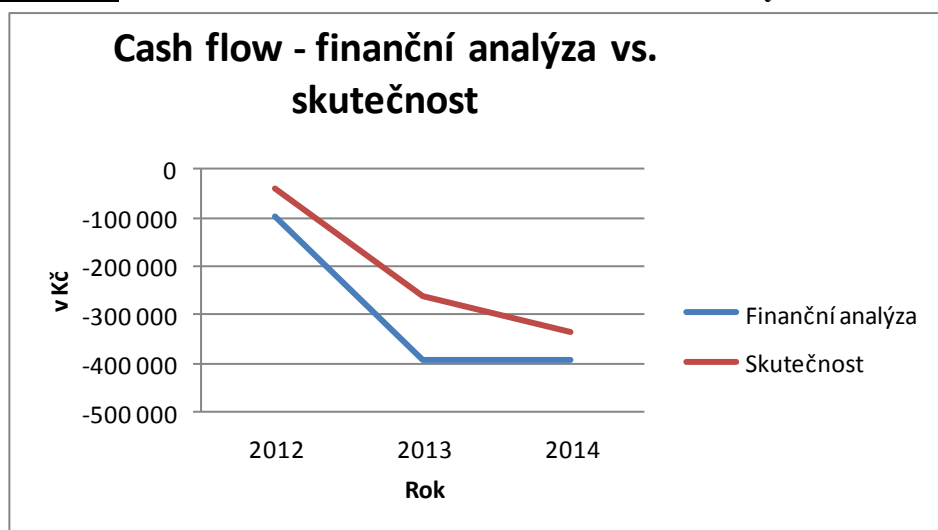
Zdroj: Vlastní zpracování dle podkladů z předchozích kapitol

Tabulka č. 16: Cash flow sběrného dvora v letech 2012 – 2014 dle skutečnosti

Položka	Říjen - prosinec	Rok	
	2012	2013	2014
Příjmy	3 077	25 422	20 137
Výdaje	41 897	286 263	358 224
Cash flow	-38 820	-260 841	-338 087

Zdroj: Vlastní zpracování dle podkladů z předchozích kapitol

Graf č. 2: Cash flow v letech 2012 – 2014 – finanční analýza vs. skutečnost

Zdroj: Vlastní zpracování dle podkladů z předchozích kapitol

Při porovnání předpokládaného a skutečného cash flow vychází skutečnost lépe. Je to z toho důvodu, že reálné provozní náklady jsou vzhledem k menšímu množství uloženého odpadu, než jaký byl předpoklad, nižší oproti skutečnosti. A naopak příjmy jsou vyšší, než jaké byly předpokládány, protože bylo ve sběrném dvoře uloženo větší množství využitelných složek odpadu. V obou případech však vychází záporné cash flow, tedy že provoz sběrného dvora přináší jednoznačně provozní ztrátu. Výdaje několikanásobně převyšují příjmy. Městys Klenčí pod Čerchovem financuje provoz sběrného dvora z vlastních prostředků z rozpočtu obce a samospráva s těmito výdaji v příštích letech počítá.

Fakt, že analýza výdajů a nákladů vychází záporně, je pro oblast odpadového hospodářství veřejné správy zcela typický jev a neměl by být při hodnocení projektu posuzován negativně.

4.3.10 Ukazatelé ekonomické efektivity investice

Vzhledem k tomu, že projekt vykazuje a bude vykazovat během let záporné hodnoty, nemá smysl jej hodnotit ukazateli ekonomické efektivity investice. Výstavba sběrného dvora vznikla ve veřejném zájmu a z výpočtu pomocí těchto ukazatelů by investiční akce byla hodnocena jako nepřijatelná.

4.3.11 Cílové skupiny projektu

Prioritní cílovou skupinou projektu byli obyvatelé městyse Klenčí pod Čerchovem, kteří mají, na základě vyhlášky o místních poplatcích po úhradě určeného ročního poplatku obci, využívání sběrného dvora úplně zdarma v rámci běžného množství odpadu.

Další cílovou skupinou byli obyvatelé okolních spádových obcí, kteří mohou sběrný dvůr využívat na základě smluv mezi obcemi. Poplatky si platí obce mezi sebou dle počtu obyvatel a poměru odpadu.

Dále jsou to majitelé rekreačních nemovitostí nacházejících se na území městyse nebo na území ostatních spádových obcí.¹⁰³

4.3.12 Nulová a investiční varianta projektu

Projekt vznikl v návaznosti na rekultivační práce v daném prostoru. V případě, že by nebyla poskytnuta dotace z Operačního programu životního prostředí, došlo by sice k dokončení řádné rekultivace, ale výstavba sběrného dvora by nemohla být zrealizována.¹⁰⁴

S odpadem by se nakládalo jako doposud – v obci byla skládka s plochou, kam se dal vyvážet biologický odpad a dva kontejnery na železo a na vyřazená elektrická a elektronická zařízení. Nedochovalo k dostatečnému třídění odpadu. V prostoru nebyl příliš upravený povrch a nebyl ani kamerově zabezpečen. Docházelo tak ke vstupu neoprávněných osob do areálu.

Dvakrát do roka se konal ohlášený sběr nebezpečného odpadu na předem určeném místě. Několikrát do roka se konal svoz textilu, kdy měli obyvatelé Klenčí možnost dát v daný den textil řádně zabalený v igelitových pytlích před svůj dům a obcí pak projížděla

¹⁰³ Městys Klenčí pod Čerchovem, Finanční analýza „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“, s. 2

¹⁰⁴ Městys Klenčí pod Čerchovem, Tisková zpráva – Klenčí pod Čerchovem má nový sběrný dvůr z podpory EU, s. 1 – 2

dodávka, která pytle nakládala. Stavební suť a ostatní odpad vyváželi občané do sběrného dvora do deset kilometrů vzdáleného okresního města Domažlice.

4.3.13 Přínosy projektu

Díky realizaci projektu vznikl nový moderní areál sběrného dvora. V obci tak vznikla nově nabízená služba pro veřejnost. Hlavním efektem je zlepšení životního prostředí v obci a okolí. Došlo ke zlepšení a zefektivnění třídění odpadu. Z realizace a využívání sběrného dvora plyne růst kvality odpadového hospodářství, zvýšení ekologického a ekonomického povědomí obyvatel.

Přínosy pro městys Klenčí jakožto zadavatele projektu:

- Zlepšení životního prostředí v obci a v okolí,
- Zkvalitnění poskytovaných služeb v obci,
- Zefektivnění systému odpadového hospodářství,
- Zvýšení ekologického a ekonomického povědomí obyvatel,
- Zlepšení třídění odpadu,
- Minimalizace výskytu nelegálních černých skládek,
- Efektivní využití pozemku ve vlastnictví obce,
- Díky zabezpečení objektu kamerovým systémem a vysokým plotem minimalizace vstupu neoprávněných osob do areálu.

Přínosy pro cílové skupiny projektu:

- Zlepšení životního prostředí v obci a v okolí,
- Nově nabízená služba v obci, zdarma v rámci běžného množství odpadu,
- Možnost celoroční likvidace různých druhů veškerého odpadu běžně produkovaného v domácnosti,
- Úspora času a nákladů na dopravu, dříve vynaložených na cestu do sběrného dvora do Domažlic.

Přínosy pro stát:

- Zkvalitnění životního prostředí,
- Zefektivnění systému odpadového hospodářství,

- Zvýšení ekologického a ekonomického povědomí občanů,
- Zlepšení třídění a recyklace odpadu
- Minimalizace výskytu nelegálních černých skládek,
- Vznik nového pracovního místa.

Přínosy pro podnikatelské subjekty:

- Zkvalitnění životního prostředí,
- Podíl na realizaci sběrného dvora a z toho plynoucí zisk,
- Sběrný dvůr není určen pro podnikatelské subjekty, takže v rámci vyvážení odpadu pro ně nepředstavuje žádné přínosy.

4.3.14 Újmy plynoucí z projektu

Realizace každé investiční akce s sebou nese pouze pozitivní účinky pro zainteresované subjekty, ale také opačnou stranu mince, a to jsou negativní efekty neboli újmy plynoucí z investice.

Újmy pro městys Klenčí jakožto zadavatele projektu:

- Čas věnovaný přípravě investičního projektu,
- Podíl investičních nákladů hrazený z vlastních zdrojů obce,
- Náklady na provoz sběrného dvora,
- Zatížení obecního rozpočtu provozními náklady do budoucích let.

Újmy pro cílové skupiny projektu:

- Hluk způsobený při výstavbě sběrného dvora,
- Zatížení životního prostředí v obci způsobené stavbou,
- Čas a náklady na dopravu odpadu do sběrného dvora do Domažlic.

Újmy pro stát:

- Čerpání dotace ze Státního fondu životního prostředí a čas věnovaný dokumentaci s tím spojenou.

Újmy pro podnikatelské subjekty:

- Čas věnovaný zpracování potřebné dokumentace, jako jsou nabídky do výběrového řízení, projektová dokumentace a další.

4.3.15 Shrnutí investičního projektu „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“

V investičním dotačním projektu „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ byla realizována výstavba a vybavení areálu pro nakládání s odpady. Projekt vznikl ve veřejném zájmu. Vzhledem k rostoucímu počtu obyvatel a zvyšující se produkci odpadu to byla pro samosprávu městyse prioritní akce. Areál sběrného dvora byl vystavěn na pozemku ve vlastnictví městyse. Prioritní cílovou skupinou projektu byli a jsou obyvatelé Klenčí. Předinvestiční příprava začala v roce 2009. Na projekt byla poskytnuta finanční podpora z Operačního programu Životní prostředí. Práce na projektu začaly v únoru 2012 a sběrný dvůr byl slavnostně otevřen a uveden do provozu v říjnu 2012. Městys Klenčí hradil 10 % způsobilých výdajů a nezpůsobilé výdaje z vlastních zdrojů. Při porovnání předpokladu financování provozu se skutečností projekt vykazuje v obou případech provozní ztrátu. Pro oblast odpadového hospodářství měst a obcí je to zcela typický jev. Vzhledem k záporným hodnotám by projekt ukazatele ekonomické efektivity vyhodnotily investici jako nepřijatelnou. V případě, že by projekt nemohl být uskutečněn, byl by proces zpracování odpadu v obci mnohem složitější. Hlavním přínosem projektu je zlepšení životního prostředí a možnost efektivně zpracovávat odpad.

4.4 Dotační projekt „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“

Druhá investice, která byla vybrána ke zhodnocení, se jmenuje „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. Stejně jako předchozí akce byla plánována od roku 2009, realizována v roce 2012 a podpořena dotací z Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí.

4.4.1 Charakteristika projektu

V projektu byla realizována rekonstrukce zeleně na veřejném prostranství v katastrálním území městyse Klenčí pod Čerchovem. Během realizace akce byly pokáceny nevhodné dřeviny, vysazeny nové dřeviny a byly ošetřeny stávající stromy.

Za hlavní efekt je považováno zlepšení stavu přírody a krajiny v obci a z toho plynoucí celkové zlepšení životního prostředí.

Projekt byl uskutečněn v souladu s územním plánem městyse Klenčí pod Čerchovem a všechny pozemky, kterých se akce týkala, jsou ve vlastnictví obce.

Projekt vznikl v návaznosti na již uskutečněné výsadby stromů a keřů v okrajových částech obce a ve volné krajině, které proběhly během let 1991 – 2008.

4.4.2 Předprojektová příprava

Na začátku byl proveden odborný dendrologický průzkum, který proběhl během května až července 2009. Na základě toho bylo navrženo optimální řešení, s ohledem na následující požadavky:

- *„Zvýšení biodiverzity a ekologicky-stabilizační funkce zelených ploch v obci,*
- *Zvýšení plochy a počtu přírodě blízkých prvků v zastavěném území obce,*
- *Zvýšení estetické hodnoty a atraktivnosti veřejných prostranství,*
- *Respektování tradic, kulturních hodnot a ekologických podmínek dané oblasti,*
- *Veřejná zeleň jako prostředek ekologického vzdělávání,*
- *Minimální nároky na údržbu zeleně,*
- *Zlepšení zdravotního stavu stávajících prvků zeleně,*
- *Funkčnost a užitek pro místní obyvatele i návštěvníky obce.*“¹⁰⁵

V roce 2010 bylo zažádáno o poskytnutí finanční podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) – prioritní osa 6 „Zlepšování stavu přírody a krajiny“. Z celkových způsobilých veřejných výdajů byla schválena pětiprocentní finanční podpora ze Státního fondu životního prostředí a sedmdesátiprocentní finanční

¹⁰⁵ LEDVINA, V., Zakázka: „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“, s. 4

podpora z Evropského fondu regionálního rozvoje EU. Městys Klenčí financoval z vlastních zdrojů 25 % výdajů. Celkové způsobilé náklady projektu činily 1 196 972 Kč.¹⁰⁶

K rozhodnutí o poskytnutí dotace byly požadovány tyto doklady:

- Doklady, které prokazují dodržení zákona o zadávání veřejných zakázek v platném znění,
- Aktuální prohlášení o plátcovství DPH,
- Smlouva o dílo, s položkovým rozpočtem a finančním harmonogramem,
- Smlouva na zpracování projektové dokumentace, příp. další přípravy projektu,
- Smluvní doklady týkající se autorského a technického dozoru nad stavbou,
- Kopie smlouvy o zřízení a vedení účtu, na který bude poskytnuta podpora,
- Doklady o zajištění vlastních zdrojů,
- Nutné doklady k zajištění pohledávek.¹⁰⁷

4.4.3 Realizace akce

Akce proběhla v roce 2012 a byla na základě zadávací dokumentace rozdělena na dvě části – Ošetření významných stromů a Revitalizace zeleně na sídlišti.

4.4.3.1 Ošetření významných stromů

Na základě výsledků podrobného dendrologického průzkumu bylo určeno 25 nejdůležitějších stromů v obci s největší hodnotou, především lípy srdčité. Bylo u nich provedeno odstranění nevhodných větví a v případě potřeby umístění bezpečnostních vazeb do korun stromů. Celková plocha revitalizované zeleně činila 0,188 ha.

4.4.3.2 Revitalizace zeleně na sídlišti

V rámci této části akce bylo nejprve vykáceno několik určených stromů, následně ošetřeno šest stávajících stromů a vysazeno 893 kusů nových dřevin. Z nově vysazených druhů lze jmenovat z jehličnatých stromů jedli bělokorou, jedli kavkazskou, borovici lesní; z listnatých stromů např. javor klen, javor mléč, habr obecný, buk lesní; z jehličnatých keřů

¹⁰⁶ Městys Klenčí pod Čerchovem, Smlouva č. 10078746 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR, s. 1 – 3

¹⁰⁷ Městys Klenčí pod Čerchovem, Rozhodnutí č. 10078746 – SFŽP, příloha: Doklady požadované k Rozhodnutí o poskytnutí dotace v Operačním programu Životní prostředí

tis červený; z listnatých keřů např. lísku obecnou, brslen evropský či hortenzii velkolistou. Celková plocha revitalizované zeleně byla 1,710 ha.

Celkově bylo v realizační fázi uskutečněno následující:

- Ošetření 31 stávajících stromů,
- Výsadba 893 kusů nových dřevin,
- Celková plocha revitalizované zeleně činila 1,898 ha.¹⁰⁸

4.4.4 Provozní fáze

V provozní fázi projektu je prováděno udržování revitalizovaných ploch. Zaměstnanci městyse Klenčí pod Čerchovem – techničtí pracovníci obce – provádějí zavlažování, odplevelování, sekání, hnojení a další práce dle doporučení a potřeby.

4.4.5 Financování způsobilých výdajů projektu

V tabulkách č. 17 a č. 18 je porovnán předpoklad financování způsobilých výdajů projektu se skutečným stavem po realizaci akce.

Tabulka č. 17: Předpoklad financování výdajů projektu

Zdroj	v %	v Kč
Městys Klenčí - vlastní podíl	25	299 243,00
Státní fond životního prostředí	5	59 848,60
Evropský fond pro regionální rozvoj	70	837 880,40
Celkové způsobilé výdaje	100	1 196 972,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Smlouva č. 10078746 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR)

V tabulce č. 14 je zobrazena struktura předpokládaného financování způsobilých výdajů projektu dle Smlouvy č. 10078746 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR.

¹⁰⁸ LEDVINA, V., Zakázka: „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“, s. 8 – 10

Tabulka č. 18: Skutečné financování výdajů projektu

Zdroj	v %	v Kč
Městys Klenčí - vlastní podíl	25	285 184,00
Státní fond životního prostředí	5	57 036,80
Evropský fond pro regionální rozvoj	70	798 515,20
Celkové způsobilé výdaje	100	1 140 736,00
Městys Klenčí - nezpůsobilé výdaje		150 974,40
Městys Klenčí celkem		436 158,40
Celkové výdaje		1 291 710,40

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Evidence výdajů na Revitalizaci zeleně)

V tabulce č. 15 je zobrazena struktura financování výdajů dle skutečnosti. Skutečné celkové způsobilé výdaje byly v tomto případě o něco nižší, než předpoklad. Procentní podíl je neměnný, dotace tak byla úměrně snížena. Stejně jako v případě sběrného dvora městys Klenčí financoval svůj podíl z vlastních zdrojů. Dvacet pět procent z celkových způsobilých výdajů bylo uhrazeno ze schváleného rozpočtu z daňových příjmů. Nezpůsobilé výdaje byly uhrazeny z rezervy minulých let.

4.4.6 Provozní náklady a příjmy projektu

Náklady na provoz hrazené z rozpočtu obce jsou v případě této akce obtížně kvantifikovatelné. Obec je totiž eviduje za veřejnou zeleň celkově, ne jen za revitalizované plochy. Revitalizované plochy mohou činit odhadem 10 % z celkové plochy veřejné zeleně. V následující tabulce jsou uvedeny celkové provozní náklady na veřejnou zeleň v Klenčí za rok a přepočít na odhadnutých 10 % revitalizovaných ploch.

Tabulka č. 19: Provozní náklady na veřejnou zeleň

Položka	Náklady v Kč za rok	
	Veřejná zeleň celkem	Revitalizované plochy (10 %)
Pracovní síla	444 000	44400
Pohonné hmoty	67 000	6700
Opravy techniky na veřejnou zeleň	165 000	16500
Celkem	676 000	67 600

Zdroj: Vlastní zpracování dle (Městys Klenčí pod Čerchovem, Evidence provozních nákladů na veřejnou zeleň)

Z tabulky vyplývá, že přibližné provozní náklady na revitalizované plochy za rok činí 67 600 Kč. Příjmy v případě tohoto projektu nevznikají a ani se nedají očekávat.

4.4.7 Cílové skupiny projektu

Hlavní cílovou skupinou projektu Revitalizace zeleně byli všichni obyvatelé Klenčí, na které životní prostředí v obci působí dennodenně. Další cílovou skupinou byli návštěvníci obce; atraktivnější vzhled zeleně a lepší životní prostředí v obci může podpořit turistický ruch.

4.4.8 Nulová a investiční varianta

Před realizací akce měly některé stromy nemocné či nevhodně umístěné větve a vzhledem ke svému stáří představovaly potenciální nebezpečí pro občany. Místo osázených ploch dřevinami byly u bytových domů travnaté plochy, menší záhony s trvalkami, o které se starali obyvatelé sídliště, a pár jehličnanů. Byla zde malá druhová rozmanitost zeleně a nedostatek listnatých stromů a keřů.

V případě, že by městyši Klenčí nebyla přidělena dotace z Operačního programu životního prostředí, nemohl by být projekt realizován v takovém rozsahu. Kvůli bezpečnosti by postupně muselo proběhnout nezbytné ošetření stromů, představovalo by to však mnohem větší časovou a finanční náročnost. Nedošlo by k výsadbě nových dřevin a tím pádem ani k zatraktivnění životního prostředí v obci.

4.4.9 Přínosy projektu

Akce byla realizována ve veřejném zájmu. Bylo zaručeno, že dané zásahy a úpravy nenaruší ráz obce. Hlavním přínosem je, díky ošetření stromů, zvýšení bezpečnosti v obci. Došlo ke zlepšení zdraví zeleně a měla by být zaručena dlouhodobá životnost dřevin s minimálními nároky na údržbu. Celkově z akce plyne zvýšení biodiverzity, atraktivnosti životního prostředí a výskyt hodnotných ekologických prvků v obci.

Přínosy pro městyš Klenčí jakožto zadavatele projektu:

- Zvýšení bezpečnosti v obci,
- Zatraktivnění životního prostředí v obci,
- Dlouhodobá životnost dřevin,
- Snížení nároků na údržbu a z toho plynoucí úspora času.

Přínosy pro cílové skupiny:

- Zvýšení bezpečnosti v obci,
- Zatraktivnění životního prostředí v obci.

Přínosy pro stát:

- Zkvalitnění a zatraktivnění životního prostředí na území České republiky.

4.4.10 Újmy plynoucí z projektu

Revitalizace zeleně v Klenčí s sebou také přinesla nejen pozitivní efekty, ale i újmy. Ty jsou v mnoha bodech podobné, jako u výstavby sběrného dvora.

Újmy pro městyse Klenčí jakožto zadavatele projektu:

- Čas věnovaný přípravě investičního projektu,
- Podíl investičních nákladů hrazený z vlastních zdrojů obce,
- Provozní náklady na udržování revitalizovaných ploch.

Újmy pro cílové skupiny projektu:

- Hluk způsobený při kácení a ošetřování stromů,
- Omezení v pohybu po obci během realizace akce,

Újmy pro stát:

- Čerpání dotace ze Státního fondu životního prostředí a čas věnovaný dokumentaci s tím spojenou.

4.4.11 Shrnutí dotačního projektu „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“

V dotačním projektu „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“ byla realizována rekonstrukce zeleně na veřejném prostranství v katastrálním území městyse Klenčí pod Čerchovem. Projekt vznikl ve veřejném zájmu. Prioritní cílovou skupinou byli obyvatelé Klenčí. Před realizací projektu byl v roce 2009 proveden odborný dendrologický průzkum. Na akci byla poskytnuta dotace z Operačního programu Životní prostředí. Během realizace akce v roce

2012 byly pokáceny nevhodné dřeviny, vysazeny nové dřeviny a byly ošetřeny stávající stromy. Městys Klenčí hradil z vlastních zdrojů 25 % způsobilých výdajů a nezpůsobilé výdaje. Projekt byl jednoznačně ztrátový, byla to jednorázová akce a v dalších letech nepřináší žádné finanční příjmy. Hlavním přínosem projektu je zvýšení bezpečnosti v obci a zlepšení a zatraktivnění přírody a krajiny v obci, z čehož plyne celkové zlepšení životního prostředí.

5 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo charakterizovat zdroje financování a zhodnotit efektivnost dvou již uskutečněných investičně dotačních akcí v městysi Klenčí pod Čerchovem s názvy „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“ a „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“. Oba dva projekty byly realizovány ve veřejném zájmu a předem bylo počítáno s tím, že budou ztrátové. Bez podpory z finančních prostředků Evropské unie a ze Státního fondu životního prostředí, které pokryly v obou případech významnou část investičních nákladů, by nemohly být akce uskutečněny.

Městys Klenčí pod Čerchovem financoval svůj podíl investičních výdajů z vlastních zdrojů, způsobilé výdaje ze schváleného rozpočtu z daňových příjmů a nezpůsobilé výdaje z rezervy minulých let. Při porovnání předpokládaného financování a reality vyšlo najevo, že v obou případech zaplatila obec ze svých zdrojů větší částku, než bylo předpokládáno. V případě sběrného dvora to bylo 1 217 837,50 Kč namísto 919 757,50 Kč, tedy o 32,4 % více. V případě revitalizace zeleně to bylo 436 158,40 Kč místo předpokládaných 299 243 Kč, celková částka, kterou obec zaplatila, se tedy zvýšila o 45,8 %. Tyto rozdíly zapříčinily nezpůsobilé výdaje projektu, které nejsou předmětem dotace a musí být uhrazeny z vlastních zdrojů žadatele.

Provozní náklady financuje obec z vlastních prostředků z rozpočtu obce. U sběrného dvora byla provedena analýza, jak se shodují provozní náklady, předpokládané ve finanční analýze, se skutečností, během let 2012 – 2014. Skutečné provozní náklady vyšly nižší, protože zatím nebyly uzavřeny smlouvy s okolními obcemi, a tak je množství odpadu menší. Během let se však provozní náklady zvýšily. Obec tuto skutečnost nehodnotí jako zatěžující a pokryla je z daní, které se u obcí, na základě zákona o rozpočtovém určení daní, zvýšily. Stejně tak byly porovnány příjmy, které jsou ve skutečnosti naopak vyšší, protože bylo do sběrného dvora uloženo více tun využitelných složek odpadu, než bylo předpokládáno. Revitalizace zeleně byla jednorázová akce, v její provozní fázi vznikají pouze náklady, žádné příjmy. Oba projekty vykazují provozní ztrátu. Samospráva městyse s těmito výdaji v příštích letech v rozpočtu obce počítá. Výhledově (během cca tří let) obec uvažuje o tom, že občanům zvýší zhruba o 25 % poplatky za komunální odpad.

Vzhledem k záporným hodnotám jsou z ekonomického hlediska oba projekty neefektivní. U veřejně prospěšných projektů jsou důležité především socioekonomické přínosy, které realizací projektů vznikají. Hlavním přínosem, jak u výstavby sběrného dvora, tak u revitalizace zeleně, bylo zkvalitnění životního prostředí v obci. Díky existenci sběrného dvora v obci došlo k zefektivnění systému odpadového hospodářství, díky revitalizaci zeleně ke zvýšení bezpečnosti v obci.

Další investiční akce, které obec do budoucna plánuje, jsou např. rekonstrukce náměstí s odhadem výdajů 500 000 Kč; rekonstrukce schodů k muzeu J. Š. Baara s odhadem výdajů 300 000 Kč; rekonstrukce schodů vedoucích ke kostelu s odhadem výdajů 250 000 Kč. Obec plánuje opět požádat o finanční podporu z Operačního programu Životní prostředí.

U budoucích investičních akcí by bylo třeba především zvážit, která akce je pro obec prioritní. V předinvestiční fázi klást větší důraz na kvalitní zpracování žádosti o dotace, projektové dokumentace, finanční analýzy. Čím lépe a přesněji budou tyto dokumenty vyhotoveny, tím menší pak budou rozdíly mezi předpokládanými a skutečnými investičními a provozními náklady. Pokud obec plánuje investiční akci, o které předem ví, že bude ztrátová, musí důkladně zanalyzovat, nakolik tato investice v budoucnu zatíží rozpočet obce a zda jej bude schopná pokrýt z vlastních prostředků.

6 Seznam použité literatury

Zákon:

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení). In: *Zákony ČR onLine*. 2000. Dostupné z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-%28obecnizrizeni%29.html>

Knižní zdroje:

ALTMANOVÁ, Lenka. *Analýza komunálních voleb v obci Klenčí*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita v Praze. Vedoucí práce Ing. Jan Čopík, Ph.D.

FOTR, Jiří a Ivan SOUČEK. *Investiční rozhodování a řízení projektů*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3293-0.

FOTR, Jiří a Ivan SOUČEK. *Podnikatelský záměr a investiční rozhodování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 356 s. ISBN 8024709392.

MAYO, Herbert B. *Investments: an introduction*. 10th ed. Mason, OH: South-Western, Cengage Learning, c2011, xvii, 745 p. ISBN 0538452102.

OCHRANA, František. *Hodnocení veřejných projektů a zakázek*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 195 s. ISBN 8073570335.

OCHRANA, František. *Veřejný sektor a efektivní rozhodování*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2001, 246 s. ISBN 807261018x.

OCHRANA, František, Jan PAVEL, Leoš VÍTEK A KOL. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 9788024727899.

VALACH, Josef. A KOL. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-71-2.

Internetové zdroje:

3.1 Investment Decision. *The Good Investor: A book of best impact practice* [online]. © 2013 [cit. 2015-02-26]. Dostupné z: <http://www.goodinvestor.co.uk/best-impact-practice/investment-decision-and-deal-making/investment-decision/>

Klenčí pod Čerchovem: Titulní stránka [online]. 6.12.2006 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z: <http://www.klenci.cz/>

MINISTERSTVO FINANČÍ. *Zavádění systému partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem ČR: Metodika hodnocení kvantitativních aspektů hodnoty za peníze v projektech PPP*. 2008. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/metodiky/2011/metodika-hodnoceni-kvantitativnich-aspek-9545>

Moderní sběrný dvůr v Klenčí se zařadil k dalším 17 v kraji - Domažlický deník.

<Http://domazlicky.denik.cz/> [online]. © 2005 - 2015 [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: http://domazlicky.denik.cz/zpravy_region/moderni-sberny-dvur-v-klenci-se-zaradil-k-dalsim-17-v-kraji-20121011.html

SIEBER, Patrik. *Analýza nákladů a přínosů: Metodická příručka*. MMR, SROP. 2004. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/3a86fbee-beab-48cb-8ad1-aa9ed89af9bc/1136372212-zpracov-n-anal-zy-n-klad-a-p-nos>

Úvod do investování - Patria.cz. *Investice, ekonomika a finance, kurzy, akcie, měny a komodity - Patria.cz* [online]. © 1997-2015 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/akademie/uvod-do-investovani-co-je-investice.html>

Zahrada, krajina - projekce, revitalizace -. *Zahrada, krajina - projekce, revitalizace - Hlavní stránka* [online]. © 2009 [cit. 2015-03-13]. Dostupné z: <http://www.krajinotvorba.cz/krajina/reference-sluzby/22/>

Interní dokumenty městyse Klenčí pod Čerchovem:

LEDVINA, Vladimír. *Zakázka: „Ošetření významných stromů v zastavěné části obce a revitalizace zeleně na sídlišti v Klenčí pod Čerchovem“*. 2009.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Evidence dlouhodobého hmotného majetku*. 2015.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Evidence nákladů sběrného dvora*. 2012 – 2014.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Evidence příjmů sběrného dvora*. 2012 – 2014.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Evidence výdajů na Revitalizaci zeleně*. 2012.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Finanční analýza „Výstavba sběrného dvora odpadů Klenčí pod Čerchovem“*. 2013.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Rozhodnutí č. 10074754 – SFŽP, příloha: Doklady požadované k Rozhodnutí o poskytnutí dotace v Operačním programu Životní prostředí*. 2010.

Městys Klenčí pod Čerchovem, *Rozhodnutí č. 10078746 – SFŽP, příloha: Doklady požadované k Rozhodnutí o poskytnutí dotace v Operačním programu Životní prostředí*. 2010.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky*. 2011

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Schválený rozpočet*. 2011 – 2015.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Smlouva č. 10074754 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR*. 2012.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Smlouva č. 10078746 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR*. 2012.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Smlouva č. 11100006 o poskytnutí podpory ze Státního fondu životního prostředí ČR*. 2014.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Smlouva o dílo*. 2011.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Tisková zpráva – Klenčí pod Čerchovem má nový sběrný dvůr za podpory EU*. 2012.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Zpráva o posouzení a hodnocení nabídek*. 2011.

Městys Klenčí pod Čerchovem: *Zápis o předání a převzetí předmětu díla*. 2012.

Ústní sdělení:

KOHOUTOVÁ, Zina (ekonomka městyse Klenčí pod Čerchovem). *Ústní sdělení*. Klenčí pod Čerchovem. 23. března 2015.

7 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Schéma příjmů rozpočtu obce.....	19
Tabulka č. 2: Schéma výdajů rozpočtu obce	20
Tabulka č. 3: Rozpočet obce v letech 2011 – 2015.....	37
Tabulka č. 4: Rekapitulace nákladů projektu od firmy Silnice Horšovský Týn a.s.	41
Tabulka č. 5: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina VI – 50 let.....	43
Tabulka č. 6: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina IV – 20 let.....	43
Tabulka č. 7: Dlouhodobý hmotný majetek – účetní odpisová skupina I – 5 let.....	44
Tabulka č. 8: Dlouhodobý hmotný majetek – celkový součet.....	44
Tabulka č. 9: Předpoklad financování výdajů projektu.....	44
Tabulka č. 10: Skutečné financování výdajů projektu	45
Tabulka č. 11: Předpoklad provozních nákladů projektu dle Finanční analýzy	45
Tabulka č. 12: Skutečné provozní náklady projektu dle evidence Městysse Klenčí pod Čerchovem.....	46
Tabulka č. 13: Předpoklad příjmů projektu dle Finanční analýzy	47
Tabulka č. 14: Příjmy projektu dle evidence Městysse Klenčí pod Čerchovem.....	47
Tabulka č. 15: Cash flow sběrného dvora v letech 2012 – 2014 dle Finanční analýzy	47
Tabulka č. 16: Cash flow sběrného dvora v letech 2012 – 2014 dle skutečnosti	48
Tabulka č. 17: Předpoklad financování výdajů projektu.....	55
Tabulka č. 18: Skutečné financování výdajů projektu	56
Tabulka č. 19: Provozní náklady na veřejnou zeleň.....	56

8 Seznam grafů

Graf č. 1: Schválený rozpočet městysse Klenčí pod Čerchovem v letech 2011 - 2015	37
Graf č. 2: Cash flow v letech 2012 – 2014 – finanční analýza vs. skutečnost.....	48

9 Přílohy

Příloha č. 1: Náměstí a znak Klenčí pod Čerchovem

Zdroj: Oficiální web městyse Klenčí pod Čerchovem

Příloha č. 2: Výstavba sběrného dvora

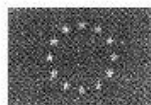

Zdroj: Domažlický deník

Příloha č. 3: Pozvánka na slavnostní otevření sběrného dvora

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti

Pro vedu,
vzduch a přírodu

Městys Klenci pod Čerchovem ve spolupráci s dodavatelem projektů

si Vás dovoluji pozvat na slavnostní otevření sběrného dvora odpadů

Výstavba a vybavení sběrného dvora odpadů městyse Klenci pod Čerchovem

Slavnostní zakončení projektu, který byl podpořen finančními prostředky Evropské unie
a České republiky v rámci Operačního programu Životní prostředí se koná

**ve čtvrtek 11. října 2012 od 10:00 hodin
v novém sběrném dvoře odpadů Klenci pod Čerchovem**

Program:

- 10:00 – 10:10 **Zahájení, přivítání hostů**
- 10:10 – 10:20 **Projev starosty městyse Klenci pod Čerchovem a zástupce poskytovatele podpory, projevy ostatních hostů**
- 10:20 – 10:30 **Slavnostní přestřižení pásky**
- 10:30 – 11:00 **Prohlídka nového sběrného dvora, prostor pro dotazy přítomných medií**
- 11:00 – 12:00 **Oběd svením pro přítomné účastníky slavnostního zakončení projektu v hotelu Haltrava**

Budeme velmi potěšeni, pokud toto pozvání přijmete. Na setkání s Vámi se těší

Karel Smutný, v.r.
starosta městyse

Prosíme o potvrzení Vaší účasti nejpozději do pondělí 8. října 2012
na e-mailovou adresu slavnost@rra-pk.cz nebo na tel. 377 201 410.

Tento projekt je finančně podpořen Fondem soudržnosti Evropské unie v rámci Operačního programu Životní prostředí

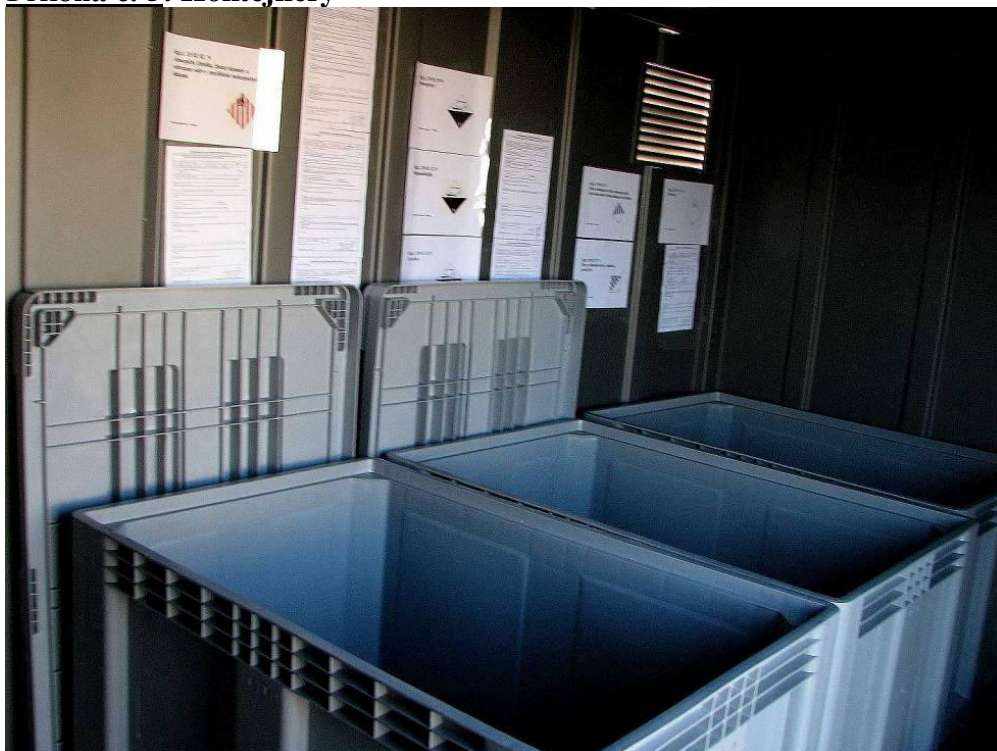
Zdroj: Městys Klenci pod Čerchovem

Příloha č. 4: Slavnostní otevření sběrného dvora

Zdroj: Domažlický deník

Příloha č. 5: Kontejnery

Zdroj: Domažlický deník

Příloha č. 6: Významné stromy – lípy srdčité – v Klenčí pod Čerchovem

Dostupný z WWW: <www.krajnotvorba.cz>